Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 18 (1210) ГОД XXIV БЕЛАСТОК 6 МАЯ 1979 г. ЦАНА 1 зл.

БЕЛАРУСКАЕ ЧЫТАЛЬНІЦТВА

ЦІ НЕЛЬГА ЛЕПШ?

У Беластоцкім ваяводстве публічныя бібліятэкі, у якіх ёсць кнігі на беларускай мове, дзейнічаюць у чатырох раёнах: Бельск Падляшскі, Гайнаўка, Саколка і Сямяцічы. Яны ўлічваюць культурныя запатрабаванні беларусаў, што жывуць у нашым ваяводстве. Апрача гарадскіх і гмінных бібліятэк, у гэтых раёнах у канцы 1978 года працавалі 492 бібліятэчныя пункты, у тым ліку 268 у беларускім асяроддзі. У параўнанні з 1975 г. лік бібліятэчных пунктаў на гэтым абшары павялічыўся на 89, але з беларускай літаратурай — зменшыўся на 11 пунктаў. У кнігазборах было 736 834 кнігі, у тым ліку літаратуры на беларускай мове 19 499 кніг, гэта значыць 10 193 кнігі для дарослых чытачоў і 7 192 кнігі для дзяцей і моладзі. Колькасць кніг у канцы 1978 г. у параўнанні з 1975 г. павялічылася на 134 770 тамоў, у тым ліку на беларускай мове — на 2 400 тамоў. У 1978 г. у сакольскім і сямяціцкім раёнах бібліятэкі і бібліятэчныя пункты не набылі ніводнай кнігі на беларускай мове. І так, не кажучы ўжо пра імпартныя выданні з Беларускай ССР, у гэтыя бібліятэкі не трапілі нават выданні Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы. Гэта сведчыць аб тым, што бібліятэкі, арганізацыі БГКТ і адказныя працаўнікі не праявілі ў гэтай справе ніякага зацікаўлення.

Такая малая колькасць кніг на беларускай мове і амаль поўная адсутнасць у іх новых паступленняў адмоўна ўздзейнічае на чытальніцтва. У канцы 1978 г. у гэтых раёнах было 66 695 чытачоў, сярод іх зацікаўленых беларускай літаратурай — 3 148, у бібліятэчных пунктах — 1 765 чытачоў. У параўнанні з 1975 годам наступіла павелічэнне колькасці чытачоў на 20 162 асобы, у тым жа часе колькасць чытачоў беларускай літаратуры зменшылася на 556 чалавек, у тым ліку ў бібліятэчных пунктах на 201 асобу.

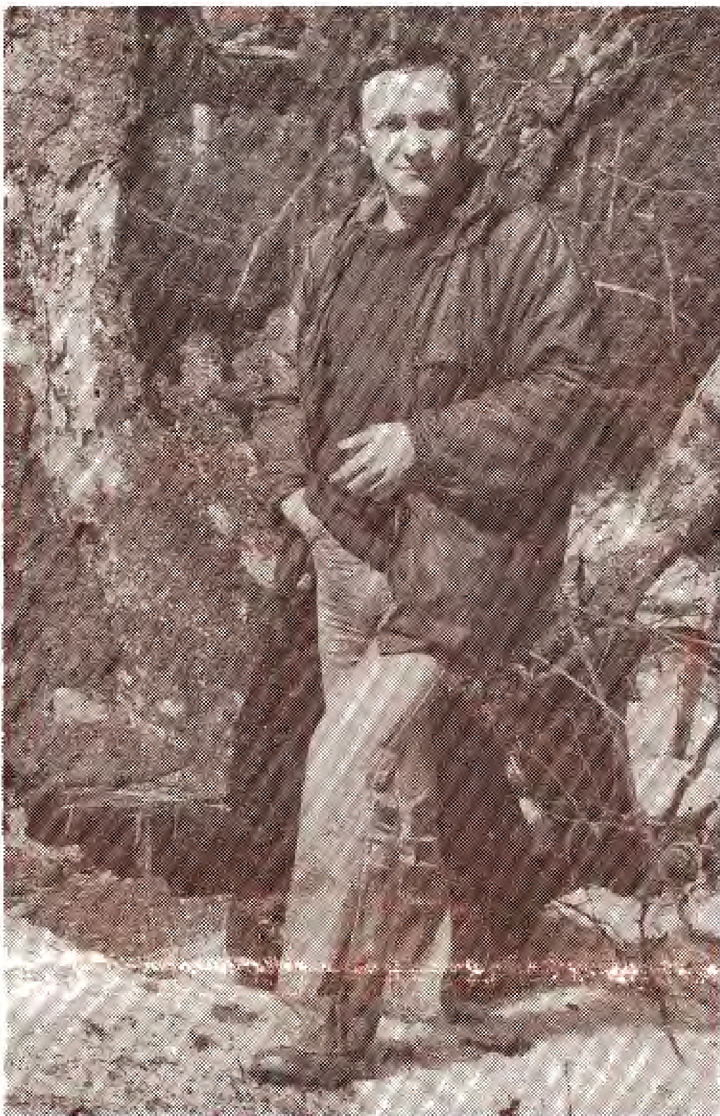
Падобна выглядае справа з пазычаннем кніг у бібліятэках. У 1978 г. чытачы пазычылі 1 394 727 кніг, на беларускай мове ўсяго 16 127 кніг, у тым ліку ў бібліятэчных пунктах — 8 884 кнігі. У параўнанні з 1975 г. наступіла павелічэнне пазычанняў на 407 451 кнігу, а беларускіх кніг зменшылася на 315, у тым ліку ў бібліятэчных пунктах на 17 кніг.

На развіццё чытальніцтва, яго абсяг і актыўнасць маюць рашаючы ўплыў кніжныя фонды бібліятэк, іх сістэматычнае папаўненне навінкамі, а таксама формы і метады працы з чытачамі. Ваяводская публічная бібліятэка разам з Галоўным праўленнем БГКТ і „Нівай“

(Працяг на стар. 5)

ПОШУКІ І ЗДЗЯЙСНЕННІ

УЛАСНАЯ ВІЗІЯ СВЕТУ



Ва ўсіх пакоях невялікай кватэры **Анатоля Корзуна** ў Гайнаўцы кожная сцяна, сценка, вугал, паліцы, палічкі проста ўгінаюцца ад безлічы кніг, багацейшых збораў старадаўніх ікон са светлымі лікамі святых на счарнелых ад часу і нягод тоўстых дошках, дзесяткаў арыгінальнейшых тульскіх самавараў, падсвечнікаў, лямпаў, вырабаў народнага кавальства. Ну і карцін, што выйшлі з-пад пэндзля самога А. Корзуна. Стаім мы перад адной з іх. Спрабую я, з запінкамі ў голасе, раскрыць змест прадстаўленай на ёй навалы ці то цяжарных навальніцаю хмараў, ці то грозных пачварных з'яваў, з якіх тхне праніклівым холадам. Пытаю яе аўтара, як узнікла задума гэтага насычанага чалавечым жахам твора.

— Вы, пэўна, бачылі ранняй вясною або позняй восенню, калі ўся зямля лекаціць, голая, ад прамозглага, студзёнага ветру, наша неба. На ім перавальваецца гэткая здань. Што яна прынясе дрыготнай зямельцы: ці цёплы жыццядайны дождж, ці халодную снежную завіруху — ніхто не згадае. І гэтае чаканне, гэты настрой напружанасці мяне натхніў.

І не толькі ў гэтым творы выявілася замілаванне мастака да свайго, роднага. Паходзіць ён з вёскі Арэшкава, палеткі якой упіраюцца канцамі ў самую Белавежскую пушчу. Там прайшло яго дзяцінства і ладны кавалак юнацтва, бо пасля арэшкаўскай пачатковай школы законччыў ён Гайнаўскі беларускі ліцэй. І вядома: усе канікулы і кожны вольны ад заняткаў дзень разам з бацькамі і малодшым братам „тупаў“ каля гаспадаркі, пасвіў дабытак на пушчанскіх палянах, касіў і сушыў сена над пушчанскімі рачулкамі. Вельмі рана запаланіла яго сэрца прыгажосць тутэйшай зямелькі. І гэта знайшло пацверджанне ў тым, што пасля заканчэння ліцэя ён паступае на аддзяленне малюнку і тэхнічнага выхавання Лодзінскай настаўніцкай студыі, дзе, як сам ён кажа: „Наш выкладчык жывапісу Генрых Бліх пазнаёміў мяне з асновамі выяўленчага мастацтва“. З дыпломам кваліфікаванага настаўніка А. Корзун вярнуўся ў 1960 г. у свой ліцэй і з галавой акунуўся ў педагагічную працу: вучыў, выхоўваў, разам з моладдзю ў грамадскім пачыне абсталёўваў у ім вядомыя ва ўсёй школьнай акрузе кабінеты беларускай і польскай моваў, гісторыі, геаграфіі, матэматыкі, аздобіў калідоры, арганізаваў сталую „Галерэю дзіцячага малюнку“ і ў выніку страшэнна цесны і старусенькі ліцэйскі будынак набыў воблік праўдзівай сядзібы навукі і мастацтва. Так! Сярод выхаванкаў А. Корзуна, між іншым, знаходзім Мікалая Давідзюка — узыходзячую зорку сучаснага польскага жывапісу і графікі, які працуе асістэнтам у Лодзінскай вышэйшай мастацкай школе, яго працы дэманстраваліся на выстаўках у Лодзі, Вроцлаве, Варшаве, Лазанне. А. Корзун вучыў мастака-графіка Анну Шыла, жывапісца Янку Салавянюка і іншых.

Пошукі самога сябе як мастака А. Корзун пачаў ад рэалістычных, экспрэсійных пейзажаў, акварэляў, графікі. Але тыя працы, як ён сам заўважае, „разышліся па людзях“. У 1969 г. у Беластоку ён паказаў некалькі дзесяткаў сваіх замалёвак з Ленінграда і гэты факт, бадай, лічыць ён сам пачаткам уласнай мастацкай біяграфіі, бо не абмінае яго ў інфарматарах. Зараз жа ў наступным годзе ў Беластоку адбыліся выстаўкі малюнку і графікі, а таксама жывапісу. Але ўсё гэта яшчэ не было тое, чаго ён патрабаваў ад самога сябе. Пошукі уласнай дарогі прыводзяць яго на... завочнае аддзяленне факультэта мастацтва Таруньскага універсітэта. Там ён чэрпае поўнымі жменямі ад сваіх прафесараў С. Барысоўскага, С. Касцялецкага і іншых. Піша пад кірункам дац. С. Ка-

(Працяг на стар. 4)

УДУМЛІВА І ПРАЦАВІТА

Пасяджэнне пленума Галоўнага праўлення БГКТ, што адбылося 19 красавіка бягучага года ў Беластоку, было прысвечана: 1. Абмеркаванню працы гурткоў БГКТ і акрэсленню заданняў у далейшай іх дзейнасці; 2. Разгляду і прыняццю пастановы аб напрамках дзейнасці БГКТ у выяўленні, збіранні, захаванні і папулярызацыі розных відаў народнай творчасці беларусаў, праўдзіваючых у Народнай Польшчы; 3. Справаздачы аб ажыццяўленні пастаноў VIII з'езду БГКТ.

Пленум адкрыў і вёў старшыня ГП БГКТ **Мікалай Самоцік.**

У дакладзе аб працы гурткоў БГКТ М. Самоцік падкрэсліў, што дзейнасць гэтых асноўных звенняў была заўсёды ў цэнтры ўвагі нашай арганізацыі. Цяпер маем 180 гурткоў, у якія ўваходзіць каля 5700 членаў. У канцы мінулага года ў іх пачалася справаздачная кампанія, яна яшчэ працягваецца. У яе выніку ажыўляецца дзейнасць гурткоў, уводзяцца новыя формы працы, абуджаюцца да актыўнейшай працы слабейшыя гурткі, парадкуюцца справы членскіх складчын, дакументацыя і г.д. Адначасова выявілася, што шэраг нашых гурткоў з-за выезду моладзі ў горад фактычна перастала існаваць, старэйшыя ж члены БГКТ патрабуюць новых форм дзейнасці, якія адпавядаюць іх узросту і зацікаўленням. Неабходна, каб у нашыя гурткі ўваходзілі самыя актыўныя ў грамадскай і культурнай дзейнасці людзі данай мясцовасці і да іх належала рашаючае слова ў гурткоўскай працы. У нас добра развіваецца аматарскі мастацкі рух, удала праходзяць фэстыны, чытальніцкія конкурсы, агляды „Беларуская песня“ і „Беларускі тэатр“, нядрэнна працуюць клубы БГКТ у Беластоку, Бельску, Варшаве, Гайнаўцы, Гданьску, вялікі ўклад у нашу працу ўносіць „Ніва“. Неабходна далей расшыраць і паглыбляць усе гэтыя формы нашай дзейнасці. У сувязі з 35-годдзем Народнай Польшчы гурткі павінны стаць ініцыятарамі

(Працяг на стар. 4)



У нашым аб'ектыве. Вядомы акцёр Войцех Семён сярод „Бельскіх зязюль“. Фота Я. Целушэцкага.



ПРА ЧАРОЎНЫ МІНСК

У красавіцкім нумары г.г. польскага месячніка **„ІМТ“** (Ілюстраванага турыстычнага магазіна „Святовід“) **Тадэуш Рыцэрскі** змясціў абшырны артыкул **„Пяць кругоў над Свіслаччу“** са здымкамі панарамы сталіцы Беларусі і Мінскага палаца спорту.

„Мінск — горад з 900-гадовым багатым мінулым, які аднак 35 год таму назад на самай справе перастаў існаваць (жылыя будынкі гітлераўцы разбурылі ў 86%, а прамысловасць — поўнасцю), адбудаваны і пахарашэўшы як ніколі дагэтуль, з дасканалай архітэктурай, надзвычай удала згарманізаванай з прыродай, з лясамі, што ўваходзяць проста на вуліцы. Рыхтуе ён сабе аб’екты для Алімпіяды (1980 года — МГ), але з думкай, каб потым яны служылі адпачынку і ўсім даступнай турыстыцы. Зрэшты, ужо сёння над ракою Свіслаччу, шырока разлітай каля горада ў Мінскае мора, паўсталі шматлікія пляжы, адпачынкавыя аб’екты і Міжнародны маладзёжны цэнтр, у якім можа адначасова пражываць 700 чалавек. Толькі за апошнія тры гады гасцявала там звыш 1200 дзяўчат і юнакоў з Польшчы“, — гэта ўсяго толькі невялічкі ўрывачак тых надзвычай прыемных уражанняў, якія вынес польскі журналіст з пабыўкі ў сталіцы Савецкай Беларусі.

З артыкула даведваемся і пра тое, што ў спартыўным лагеры Слойкі пад Мінскам рыхтаваліся перад Алімпіядай у Манрэалі савецкія спартсмены „18 дысцыплін, іх плёнам было потым 25 залатых медалёў на агульны лік 40, якія здабыла каманда СССР“, цудоўным спартыўным аб’екце для біятлону ў Раўбічах непадалёку ад Мінска, рэканструкцыі мінскага стадыёна „Дынама“ — „найстарэйшага, але і найлепшага з футбольных стадыёнаў Краіны Саветаў“, пра новыя гіганцкія новабудоўлі ў горадзе і мноства іншых цікавых фактаў. Асабліва пра тое, што міжнародныя алімпійскія спаборніцтвы 1980 г. па футболу будуць праходзіць якраз на мінскім стадыёне.

Аўтар запрашае польскіх турыстаў наведваць Мінск, яго музеі, купалаўскую Вязынку „не толькі з нагоды Алімпіяды“. **(мг)**

У ГЭТЫМ ТЫДНІ

150 гадоў назад

10.5.1829 пам. Т. Юнг, англійскі фізік, адзін са стваральнікаў хвалевай тэорыі святла.

90 гадоў назад.

10.5.1889 пам. М. Салтыкоў-Шчадрын, рускі пісьменнік-сатырык, рэвалюцыйны дэмакрат.

75 гадоў назад

6.5.1904 нар. П. Трус, беларускі паэт.

* * * * * * * * * *

8.5.1909 пецярбургская „Ніва“ паведамляла: Своеасаблівы, поўны нечаканасцей тэмп турэцкіх падзей працягваецца: рэвалюцыйная армія, якая асаджвала сталіцу, пры поўным несупраціўленні ўрада, пераадолеўшы супраціўленне гарнізона, пераможна ўвайшла ў горад, разбурыла артылерыйскім агнём казармы бунтуючых і акружыла рэзідэнцыю султана жалезным кальцом штыкоў і гарматных жэрлаў.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE”

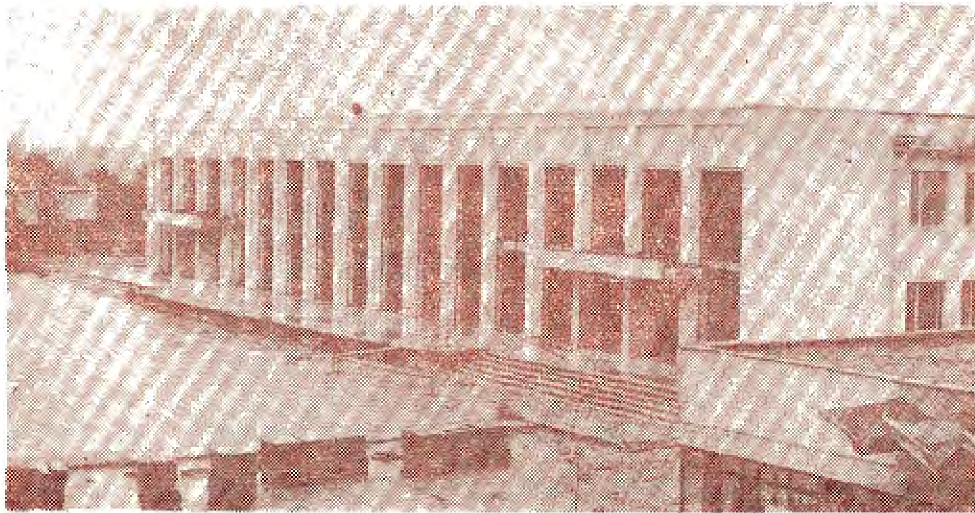
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku.
Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 52 zł. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 862. Nakład 7700 egz. S-2



Дом культуры на Плошчы Дружбы.

ДОБРЫ ДЗЕНЬ, БЕЛАРУСЬ!

Перамагло жыццё

Старшынёю выканаўчага камітэта сельскага Савета працоўных у Леніна з’яўляецца **Графянкоў Віктар Міхайлавіч** — чалавек яшчэ малады, але ўжо вопытны, з вышэйшай адукацыяй і багатым прафесіянальным стажам у арганізацыі вясковай гаспадаркі.

— Значыць, — пачаў ён, — цікавіць вас, як цяпер жывуць людзі ў Леніна?

— Не толькі ў Леніна, але і ў Паўзухах, Майсееве і Трыгубаве, бо гэтыя вёскі ўвайшлі ў кроўную гісторыю польскага народа.

— Так, разумею, толькі Трыгубава цяпер ужо няма, — спыніў мяне старшыня. — У гонар польскіх салдат, якія пралілі сваю кроў за вызваленне гэтай вёскі, яе назву пераіменавалі на **Касцюшкава.** І назва гэтая хутка прыжылася. Цяпер ніхто інакш ужо і не гаворыць, як толькі: **„Касцюшкава“, „касцюшкаўцы“.** Жыхары вёскі гэтым ганарацца. У асноўным займаюцца яны гадоўляй малочнай жывёлы. Вёска Касцюшкава — адна са спецыялізаваных брыгад **племзавода „Леніна“.** На працягу 1978 года паставіла яна дзяржаве звыш 2000 тон малака. У Касцюшкава зараз жыве 67 сем’яў...

...Старшыня гаварыў далей, называў высокія паказчыкі ў розных галінах вытворчасці, паясніў, што даўнейшы саўгас „Леніна“ ў 1976 годзе ператварылі ў **племзавод „Леніна“,** які спецыялізуецца ў гадоўлі пародзістых свінаматак і вырошчвае ад іх парасят. **Свінагадоўчы комплекс аблічаны на 12000 штук.** Кіруе племзаводам „Леніна“ **кандыдат** (значыць, доктар па-нашаму) **сельскагаспадарчых навук,** спецыяліст па заалогіі, дырэктар **Сераусаў Міхаіл Уласавіч.** Касцюшкава, Паўзухі і Майсеева — гэта проста спецбрыгады племзавода...

Слухаў я ўсё гэта, а па галаве назойліва круціўся толькі адзін сказ:

„У Касцюшкаве зараз жыве 67 сем’яў.“

То ж я ўжо ведаў, што тут фронт стаяў 9 месяцаў! Летам 1944 года, калі ў выніку магутнага наступлення Савецкай Арміі (аперацыя „Баграціён“) гэтая шматпакутная зямля ўрэшце атрымала свабоду ад даўнейшых вёсак засталіся толькі назвы.

— Цяжка, ой, як цяжка было нам тады! — уздыхае старшыня, а твар яго раптам камянее ад балючага ўспаміну. Быў ён тады маленькім дзецюком і ўсё перажытае назаўсёды адбілася ў памяці.

— Проста цяпер цяжка ўявіць, як тады нам жылося, як змаглі мы ўсё гэта перацярпець...

Людзі вярталіся... хаця не было да чаго вяртацца. Поле не абсеяна, бульба не пасаджана, жывёлу да апошняй курыцы перабілі немцы... Вызваленне прыйшло летам, калі наступаў час жніва, калі можна было толькі думаць аб пасевах на наступны год, а сеяць не было чым... І есці таксама не было чаго. А на папялішчы вярталіся толькі жанчыны з дзецьмі, бабулькі і старычкі. Сталыя мужчыны або былі на фронце, або ў партызанах, або фашысты іх проста перабілі.

За што рукі зачапіць?

Паспяшылі з дапамогай суайчыннікі з іншых абласцей і рэспублік. Грузы прыходзілі на цягніках на станцыю Пагодзіна. Гэта 25 кіламетраў ад Леніна. Збожжа, цэглу, дошкі даводзілася насіць на ўласных плячах або цягнуць абы-якім транспартам, бо лета канчалася і трэба было недзе схавацца ад марозу. Рылі ямы і пасяляліся ў зямлянках...

Гляджу я цяпер на гэтыя двухпавярховыя, двухсямейныя жылыя катэджы, на 4-5-павярховыя, шматсямейныя жылыя карпусы, што расселіся сярод асфальтаваных вуліц, і... сапраўды цяжка паверыць, што ў гэты камфорт гарадскога тыпу людзі перасяліліся з цесных, халодных зямлянак. **А гэта ж найпраўдзівейшая праўда!**

— Леніна, — гаворыць старшыня, — **ужо другі** раз праходзіла сваю будаўнічую і архітэктурную абноўку. Адразу пасля вайны не хапала нам сродкаў на тое, каб будаваць з думкай аб будучыні. Проста неабходна было даць людзям абы-якое жыллё. Пазней, ужо ў апошнім дзесяцігоддзі, настаў час планавай рэканструкцыі пасёлка.

Цяпер у Леніна звыш 300 кватэр поўнасцю забяспечаны ўсялякімі хатнімі выгадамі. Кватэру прыдзяляюць бясплатна. У першую чаргу тым жыхарам, домікі якіх неабходна знесці, каб зрабіць месца пад новае будаўніцтва. Аплата за жыллё, а ў тым ліку за газ і электраэнергію проста сімвалічная.

Ля цэнтральнай плошчы, якая называецца **Плошчай Дружбы,** знаходзіцца прасторны Дом культуры, дом быта, 6-павярховая гасцініца, а за вуліцай — школа-дзесяцігодка для 655 вучняў, а пры школе — інтэрнат на 140 месц, каб дзеці з адлеглых вёсак, калі дрэнная пагода або глыбокі снег, маглі пераначаваць і атрымаць цэладзённую страву. Інтэрнат і харчаванне бясплатнае. Крыху далей ад цяперашняга цэнтра, у парку, размясцілася педагагічнае сярэдняе вучылішча, таксама з інтэрнатам. Зразумела, ёсць яслі, дзіцячы садзік... ды ўсяго не пералічыш.

Пад вечар выходжу на вуліцу. Побач помніка савецкім воінам, ля прадуктовай крамы, сабраліся людзі. Прывыклі тут да іншаземцаў, ахвотна заводзяць гутарку. Адзін з іх кажа, што працуе механізатарам.

— Калі хто хоча шчыра папрацаваць, — гаворыць ён, — то ў нас на племзаводзе можна нават выцягнуць да 400 рублёў у месяц...

— А на дабавак, — дапаўняе іншы — у кожнага з нас яшчэ свой участак. уласныя птушкі, кароўкі...

Сапраўды, яшчэ ў першы дзень сваёй пабыўкі ў Леніна я заўважыў, як сярэдзінай асфальту вярталіся з пашы багатыя малаком тутэйшыя кароўкі і гінулі недзе сярод катэджаў і блокаў. Аказваецца, што кожны жыхар Леніна, хаця жыве па-гарадскому, мае прыдзелены спецыяльны гаспадарчы будынак, у якім можа трымаць сваю жывёлу, а племзавод забяспечвае сваіх рабочых неабходнымі кармамі для гэтай жывёлы.

Значыць, жыццё перамагло смерць і зараз бурліць тут яно сваім звычайным рытмам.

Віктар Рудчык
Фота аўтара

Праз тыдзень у „Ніве“

Кангрэс дружбы ● У летняй рэзідэнцыі ● Ад заразы і паветра ● З’яднаныя кроўю ● Вясельны вянок ● Бескультур’е ● Каб здаровымі раслі нашы дзеці ● У які бок гром? — пытаецца дзядзька Квас ● Весткі з Заблудава, Белавежы, Шудзялава, Боцькаў, Гарадка, Гайнаўкі, Бельска, Падбелля, Нараўкі, Жыткова ● Калі сніцца, што цёшча мые падлогу ● Як туркі ўкралі дзяўчыну ● Песня „Baju, baju”.



Sobota 5 V
6.00 TTR. J. pol. 6.30 Biol. 12.45 Upr. rośl. 13.25 Hod. zwierz. 14.10 Pr. dnia. 14.15 Radzimy rolnikom. 14.25 Obiektyw. 14.45 Dziennik. 14.55 Kino najmłod. 15.25 Latarnia czarnoksięska: Filmowe adaptacje powieści J. Iwaszkiewicza — 16.00 Kochankowie z Marony — film pol. 17.40 Szanujmy wspomnienia. 18.30 Sprawozd. z Mistrz. Europy w boksie. 19.00 Przygody Bolka i Lolka. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 A. Marianowicz, J. Minkiewicz wg libretta A. Burrowsa, muzyka C. Portera „Kankan”. 21.20 Klaudyna w szkole — film fr. 22.40 P. nożna. Szwajcaria-NRD.

Niedziela 6 V
6.25 TTR. Upr. rośl. 6.55 Hod. zwierz. 7.25 Nasze spot. 7.45 Emerytury dla rolników. 7.55 Now. w domu i zagr. 8.20 Sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.45 Przerwany lot — film pol. 12.10 Dziennik. 12.25 Rolnicze rozmowy. 12.55 Mozart pod batutą Maksymiuka. 13.55 Klub sześciu kont. 14.40 Koncert życzeń. 15.15 Los. Dużego Lot. 15.25 Zgadnij kim jestem — teletur. 16.10 Nigdy więcej. 16.30 Tele-echo. 17.30 Sport. 18.20 Muzyka małego ekranu. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.15 Doktor Murek — odc. 1 ser. 21.20 Salvatore Adamo w paryskiej Olimpii. 22.15 Sport.

Poniedziałek 7 V
12.45 TTR. Hod. zwierz. 13.25 Mech. rol. 15.25 Pr. dnia. 15.30 NURT — mat. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Zwierzyniec. 16.55 Dzień dobry w kręgu rodziny. 17.25 Zamach — film woj. pol. 18.45 Mistrz. Europy w boksie. 19.00 Wodnik Szuwarek. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr TV. D. Frenkel Frank: Lustro I — lustro 2. 21.40 Śledztwo zostało wznowione. 22.10 Dziennik. 22.25 Mistrz. Europy w boksie.

Wtorek 8 V
6.00 TTR. Hod. zwierz. 6.30 Mech. rol. 9.00 Dla kl. VI J. pol. 10.00 Dla kl. I—III Czerwone, żółte, ziel. 13.25 TTR. Mat. 14.00 Mech. rol. 15.25 Pr. dnia. 15.30 Klub Seniora. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Dzień dobry w kręgu rodziny. 16.55 Studio Mł. 17.25 Interstudio. 17.50 Sonda. 18.15 Mistrz. Europy w boksie. 18.40 Radzimy rolnikom. 18.50 Wyst. amb. Czechosł. 19.00 Świnka skarbonka. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Ja Klaudiusz — odc. V ser. ang. 21.15 Camerata. 21.40 Dziennik. 21.55 Mistrz. Europy w boksie.

Środa 9 V
6.30 TTR. Hist. 7.00 Chem. 7.30 NURT — naucz. pocz. 9.00 Studio 2. 9.05 Kalendarz hist. 9.15 Drogi zwycięstwa. 10.20 Godziny nadziei — film woj. pol. 11.55 Uroczysta Odprawa Wart przed Grobem Nieznanego Żołnierza. 12.50 Dziennik. 13.00 Godzina teletur. — 13.00 Kto z nim wygra? — 13.20 Kolekcjonerzy. — 13.40 Kto z nim wygra? (cz. II). 14.00 Sport. 15.50 Kiedy Ork. zagra Sztajera — pr. rozr. 16.10 Pół godziny w kosmosie. 16.25 Skąd przybywają Zieloni. 17.30 Fono-Foto. 17.45 Urodzeni w 1900. 17.55 Co miałem zrobić? 18.25 Śpiewa R. Franke. 18.50 Kalendarz hist. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 21.30 Gdzie jest generał? — kom. woj. pol. 22.15 T. Kopel przedstawia Maję Plisiecką. 22.35 Dziennik. 22.40 Recital K. Prońko.

Czwartek 10 V
6.00 TTR. Hist. 6.30 Chem. 10.00 Dla kl. V Hist. 11.05 Dla kl. VIII J. pol. 13.25 TTR. J. pol. 14.00 Fiz. 15.30 Pr. dnia. 15.35 Obiektyw. 15.55 Dziennik. 16.05 Wyścig Pokoju. 16.50 Dzień dobry w kręgu rodziny. 17.15 Czwartek TDC. 18.00 Skarbiec. 18.25 Patrol. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Komisarz Moulin — ser. fr. 22.10 Studio festiwalowe. 22.25 Pegaz. 22.55 Dziennik. 23.10 Sport.

Piątek 11 V
6.00 TTR. J. pol. 6.30 Fiz. 10.00 Dla kl. VI Geogr. 11.05 Dla kl. VII Wych. ob. 12.00 Dla kl. VIII Geogr. 12.45 TTR. Mat. 13.25 Biol. 14.50 Red. szk. zap. 15.00 Pr. dnia. 15.05 NURT — psych. 15.35 Obiektyw. 15.55 Dziennik. 16.05 Wyścig Pokoju. 16.45 Piątek z Pankracym. 17.10 Dzień dobry w kręgu rodziny. 17.35 Magazyn motor. 18.05 Z życia wzięte — czech. ser. 19.00 Kocie figle. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr TV. G. Zapolska „Kobieta bez skazy”. 21.35 Studio festiwalu twórczości. 21.50 Koncert Wielkiej Ork. Symf. 22.45 Dziennik. 23.00 Wyścig Pokoju. 23.10 Świat, Ludzie, Idee.



Piątek 4 V — 8.05 Film fab. 9.30 Klub film. 17.30 Film anim. 18.55 Film fab. ser. I cz. 20.35 II cz. 21.55 Koncert.

Sobota 5 V — 12.00 Hokej. Puchar ZSRR. Półfinał. 15.00 Filmy anim. 16.00 P. nożna. ZSRR--Czechosłowacja. 17.50 W świecie zwierz. 19.10 Epopeja filmowa „Wielka Ojczyźniana”. Film I — „22 czerwca 1941”.

Niedziela 6 V — 8.05 Koncert. 10.00 Film fab. 13.00 Spektakl — „Wasilij Tiorkin”. 15.25 Klub film. 17.00 Panorama międzynar. 17.45 Filmy anim. 18.25 Koncert życzeń. 20.35 Koncert symf.



Беларуская радыёперадача: субота 12.05 — 12.25 (UKF)



Białowieża Slave di Auguste — wł. 8—9. Podróż — wł. 10—11. Narodziny gwiazdy — USA 12—13.
Bielsk Podl. Obca — radz. 7. Komisarz w spódnicy — fr. 8—9. Mężczyzna w krótkich spodenkach — węg. 10—11. Śmiertelny pościg — fr 12—13.
Czeremcha Czterdzieści karatów — USA 8—9. Śmierć prezydenta — pol. 12—13.
Czyże Hallo Szpicbródka — pol. Wyspa skarbów — fr.-wł. 9—13.
Gródek Republika Użycka — jug. 12—13.
Hajnówka Blokada — radz. 7—9. Zabawka — fr. 10—12. Azyl — pol. 13.
Michałowo Trzy dni Kondora — USA 8—9. Krzyżacy — pol. 10—11. Wezwij mnie w świetlistą dal — radz. 12—13.
Milejczyce Rok święty — fr. 9. Płomienie — pol. 12—13.
Narew Mandingo — wł.-USA. Charlie Brown i jego kompania — USA 9—13.
Narewka Fortepian w powietrzu — węg. Mandingo — wł.-USA 9—13.
Rajsk Czas miłości i nadziei — czes. Joe Valechi — wł.-fr. 9—13.

Паэтычнае крэда Віктара Шведа

Сваё паэтычнае крэда В. Швед заключыў у адным з першых сваіх вершаў „Я беларус“ і ў пазнейшым кароткім вершы „Заўжды гатоў“, у якім прысягае вернасць роднаму краю і роднай мове.

Віктар Швед — сын Беласточчыны, узгадаваны ў цяжкіх даваенных умовах сялянскага жыцця. Узнагародай за нягоды ў жыцці юнака была непарыўная сувязь з прыродай, з яе красой і дзівамі. Уражанні з акружаючых з'яў падсвядома акумуляваліся ў чуллівай душы хлапца, ператвараючыся ў шчырую любоў да ўсяго роднага.

Вось тут і трэба шукаць крыніц меладычнасці і ўкірункавання яго паэзіі.

Жаданне паглыбляць веды, пазнаваць жыццё ў шырокім сэнсе вывела В. Шведа з асяроддзя беларускага сялянства, вызначыла паэту іншыя шляхі, звязваючы яго трывала з Варшавай.

Ніякая аднак сіла не здолела ўжо пазбавіць паэта пачуцця шчырага захаплення роднай зямлёй, вёскай, якую пакінуў разам са сваім дзяцінствам.

Вось адказ Міхасю Шаховічу („Паэтычны свет Віктара Шведа“ — „Ніва“ нр. 45 ад 5 XI 1978 г.), чаму паэт вяртаецца ў мінулае сваёй вёскі. У сваім „вяртанні“ В. Швед выяўляе эмацыянальную сувязь і любоў да ўсяго роднага, да сваёй бацькаўшчыны. Нельга згадзіцца з М. Шаховічам, што В. Швед „глядзеў на вёску не сваімі вачыма, а быў пад уплывам дарэвалюцыйнай вёскі, апісанай Купалам і Коласам“. Серп, капцілка ці жорны гэта не рэквізіты, запазычаныя В. Шведам у XIX стагоддзі, а прадметы штодзённага ўжытку, якімі паэт таксама карыстаўся ў гады дзяцінства і маладосці.

З другога боку, В. Швед бачыць прагрэс вясковага жыцця, хуткую метамарфозу вёскі, бачыць вынікаючыя з гэтага прагрэсу карысці і дае ім адпаведную ацэнку. М. Шаховіч, на жаль, не спасцярог гэтага ў паэзіі В. Шведа і таму, відаць, не ўдалося яму адгадаць прычын перамяжоўваючыхся маніфестацыйных захапленняў з лірычнай задумай. У такім выпадку асталося яму толькі заявіць, што „Швед не ведае, куды пахіліцца“.

Фактычна, аднак, В. Швед увайшоў на літаратурную ніву з акрэсленым светапоглядам, якому астаецца верны. Не сіліцца ён на імправізацыю, фікцыю. Сочыць ён за жыццём і свае спасцярогі прапануе чытачам у вершах.

Шкада, што М. Шаховіч у вяртанні В. Шведа думкамі ў мінулае, у сваё дзяцінства, у сваю вёску, да бацькоў не бачыць нічога апрача суму. Шкада таксама, што не здолеў Шаховіч адшукаць у задуме паэта аграмаднага зарада эмоцый, выражаных у пластычнай форме паэтычнай лірыкі. Не абазначае гэта аднак імкнення да фізічнага павароту да жоран і цэпа, што намагаецца імпутаваць Шведу М. Шаховіч.

Безумоўна, лірычная задума паэта ў яго ўспамінах аб беспаваротна мінулым, хоць поўным турбот дзяцінстве, аб прыгажосці пакінутага ім сялянскага асяроддзя, не пазбаўлены праяваў суму, які асабліва выдзяляецца ў вершах, прысвечаных памяці бацькоў.

М. Шаховіч у сваіх крытычных заўвагах не паясняе, у чым заключаецца прыпісаная Шведу „аўтарская боязь“ і чые думкі прысвойвае быццам бы паэт у сваіх вершах. Відавочна, паводле думкі Шаховіча гэтая „аўтарская боязь“ В. Шведа заключаецца ў вернасці паэта класічнай форме вершаскладання, лёгкадаступнасці думкі, зразумеласці.

Нельга не згадзіцца з М. Шаховічам, што В. Швед прыдае вялікае значэнне пявучасці, рытміцы і рыфме, старанна дапрацоўвае форму верша.

М. Шаховіч паўтарае за літаратурнымі крытыкамі пазітыўную ацэнку дзіцячых вершаў В. Шведа. Аднак і да гэтага жанру яго творчасці мае такія засцярогі, як ужыванне ў вершах „нямодных“ дзіцячых імён, неактуальнасці тэмы ранейшых вершаў, ці ўздзейнічанне на малога чытача традыцыйнымі, прастарэлымі сродкамі. М. Шаховіч вы-

(Працяг на стар. 4)

БЕЛАВЕЖА

СТАРОНКА ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ.

* * *

не па дарозе нам
не забярэш аднак жа
гэтага дня
з сабой
што дзень перажыты
што я
што ты
чырвонае малако
да дна
выпіта
капае ноч асцярожна
паэзія
ці знаеш
гэта толькі вечар
без канца
вечар без канца

як ЧАКАННЕ дарослых
на прысуд смерці
ці намалюю цяпло
непрадбачанае
калі можна лічбу згубіць
праз сон
за палатном матчыным
цішыня
як вытлумачыць боль
і цішыню
што яшчэ зрабіць
з забытымі забітымі
пейзажамі
ці верас у цвет уваходзіць
сапраўды восенню
імгла за табой
са мной круг чэрні
і вышыта ўсё

на чужых дарогах
на памяць знаць
як прастаяць
прамаўчаць
а ўсё не так
бо я з паэзіяй сваёй
і можна плюнуць
на сляды

але калі родзіцца крыж
на ўраджайных
а голых восенях
глянь на пень
зімы
вясны
лета

Надзея Артымовіч



СВЯТАЯ НОЧ

12

Рукі табе
я не падам
і не пайду
з табою разам,
бо ты
— то ты,
а я
— то я,
жыццё — жыццём,
не пералазам.
Рукі табе
я не падам
і праз жыццё
не пойдзем разам.
Але,
як неба зарападам
спльве
на сонную зямлю,
шукай
у летуценным садзе,
пад белай марою сяджу.

13

Свайго жыцця
я поўнасцю
не абяцаў нікому,
але ці ж восенню
у сілах таргавацца?
І толькі
ўваскрасала пакрыёму
адно —
каб яшчэ з раз
прабегчы басанож па
сенажаці. І,

14

Раптам ад усходу
награнула сонца.
Канец усяночы,
рэшту чырвань
дакончыць.
Сонцу
мараў не трэба,



дзень жыве па-другому,
не душою,
а хлебам.
ратуючы быт свой,
адрокшысь ад ночы,
гарызонт у гарачцы
здаваў ў палон неба.

15

Пеўні, ноч
разліўшы ў чары,
п'янай чырванню
ад усходу
на паўнеба закрычалі:
Дзень ідзе!
Устаць!
І ўсталі.
Усталі дрэвы
шумам ціхім,
студню дзюбнуў
дзюбам жорань,
твары з рос
абцерліся сонцам
і кусты
запелі хорам.
Толькі мары
ўстаць не ўсталі,
праглынуў
іх дзень-абжора.

. . . .

Міхась Шаховіч

* * *

Калі клёны чупрыны павесяць
уплёўшы ў іх зоркі і месяц
не пазбягай жаданай
не ўцякай ад кахання
выходзь на спатканне
можа нехта з гандлярскаю жылкай
дзесь ашукаў кагосьці
але мусіць прайсці праз памылкі
кожная з маладосцю
і таму калі клёны павесяць
чупрыны у змроках шэрых
ты ключом майскага месяца
адмыкай да кахання дзверы
адмыкай іх з даверам

Алесь Барскі

ПРЫНЯСУ НА ДАЛОНЯХ

Як вясна ручаямі зазвоніць,
Стрэліць грэбень зялёнай травы.
Я табе прынясу на далонях
Залацістых зярнят збажыны.

Ты прымі, атулі іх, як маці,
Сонца кіне ім цёплы прамень.
Дай напіцца з грудзей, як дзіцяці,
Хай брыняюць і ўночы і ўдзень.

Чуеш — ранак трапечацца ноткай
Жаўрука, што высока пяе.
Прыйдзе дзень і зялёнаю шчоткай
Рунь уп'ецца у грудзі твае.

Зашуміць ураджайнаю нівай,
Каласы наліваца пачнуць...
Я за гэта з падзякаю шчырай
Пакланюся і шапку зніму.

Л. Танкевіч



ВОСЕНЬ

Далёка, вельмі далёка
сташ у сваім акне.
У шыбу ўчапілася вокам
і думаеш мо пра мяне?

Ў флаконе ўміраюць розы.
Тваё сэрца — латуневы звон,
не шкадуе нічога, а слёзы
усё плывуць у халодны флакон.

У чатырох моцных сценах
цвёрда спіць час і чаканне.
Ведаеш — ідзе перамена.
Не знаеш — ноч ці світанне.

На сцяне, дзе святая мадонна,
безгалосна дрыжыць павуціна.
У вушах звоніць бяссонніца.
Ад дажджу заржавела рабіна.

Міша Андросюк

РАМАН СТЭФКІ

Стэфка перайшла на працу ў станцыі штучнага апладнення — ужо з легендай разбітнай кабеткі і з важным медалем, пачэпленым ёй у нутрыегадоўчай гаспадарцы, што на Задрыпанцы. З месца далі тут Стэфцы пасаду загадчыка рэферата па селекцыі пародзістых бугаёў. Узялася яна пры тым бойка спекуляваць валютай, доларамі, наклікаючы на сябе зайздрослівасць.

Стэфка (забягаючы наперад) не ўтрымалася на станцыі. Яе згубіла таленавітасць на ўсе рукі і, як нярэдка наглядаецца ў адораных адзінак, даверлівасць.

Стэфчына сябрына ўтапіла б ці не традыцыйнымі даносамі, калі б не шчаслівая ёй акалічнасць; бяда сама прыбілася: заманулася бабе мець палюбоўніка. Стэфка расстаралася ладажона, такога дзецюка, які лепей падыходзіў бы ёй як прыёмны сын: дакладна на шаснаццаць гадоў маладзейшага. Праўда, яна не хвалілася гэтым... У яе захаваўся інстынкт жаночай абачлівасці.

Ашуканая жоначка з'явілася перад Стэфкай ва ўстанове неяк раніцай і супрацоўнікі перш палічылі яе навапрынятай старажыхай: мардатая ды здаравезная. З разбегу яна крыкнула на Стэфку: супрацоўнікам здалося, што забілася сюды, аднак, п'яная гандлярка з пустыннай у гэткую рань вуліцы. Калі ж яна працягнула свае ручыскі па Стэфачку ды тузанула да сябе, — выглядала на падведзеную пад дурнога хату наведвальніцу. Імпэтная аплявуха, ад якой пасыпаліся іскры са Стэфчынай шчакі, супрацоўнікам насунула здагадку аб несусветнай памылцы ў падрахунках балагану. Стэфка, схопленая за валасы, увілася пацучанём, якое даканала кошка; супрацоўнікі ахнулі. Кінутая вобземлю, яна зусім памалела; супрацоўнікі адхісnуліся пад сцэны. Раз'юшаная незнаёміца — з воклічам „ку-уррр-ва-аа!!!“ — скокнула на раскіданую Стэфку і, у вялікім забыцці, тапталася па ёй нагамі; супрацоўнікі шмыгалі ў дзверы, за якімі, у калідоры, узнялі вэрхал, бы экзатычны рогат гіены.

Выклікалі міліцыю.

Сведкаў здарэння не знайшлося.

Стэфку адвезлі ў бальніцу, і там яна праляжала тры месяцы. Супрацоўнікі да скону апавядалі сабе аб тым, як Стэфку падвешвалі на шлеях і як ляжала яна на жываце ў пачатку другога лячэння.

Болей не чулі аб ёй.

Валаводзіліся размоўкі:

— Учора праходзіў я ля судоў, ведаеш, па чысценькім там ад снегу тратуары...

— Суды, гэта табе не хіханькі: закон! Перад імі падмятаюць, старажы, крымінальшчыкі падмятаюць...

— А сядзіць тых па турмах, ой сядзіць...

— Э-гэ-гэ....

С. Яновіч

(Працяг са стар. 3)

Паэтычнае крэда Віктара Шведа

разна з'яўляецца праціўнікам традыцыйных праваслаўных імён на Беласточчыне. Справу імён разглядае Швед з больш глыбокага пункту гледжання. Па-першае, нельга сказаць, каб на нашай вёсцы зусім вывеліся Міхасі, Янкі, Петрусі, Грышы ці Яраславы. Па-другое, аўтар, верны сваёй творчай мэце, стараецца гэтым самым заманіфеставаць беларускасць асяроддзя і прабуе абараніць яго ад асіміляцыі, нарастаючай у хуткім тэмпе ў сувязі з масавай міграцыяй моладзі з вёсак у гарады. Магчыма, што з гэтай думкай паэт паўтарае час ад часу імя Лявонь, якое з'яўляецца ў мастацкай літаратуры сімвалічным імем беларускага селяніна.

Беручы пад увагу факт рэалістычнага напрамку паэзіі В. Шведа, крыніцай якой з'яўляецца ў асноўным сучаснае ў адносінах да часу напісання твора, жыццё ідзе наперад і таму няма чаму дзівіцца, што некаторыя вершы страцілі ў вузкім паняцці актуальнасць, што не абазначае ўтраты вартасці іх наогул. Цяжка аднак згадзіцца з М. Шаховічам, што раннія дзіцячыя вершы В. Шведа не адпавядалі ўмовам жыцця з перыяду дзяцінства аўтара. Вычуваецца тут адназначны намёк на тое, што дзяцінства аўтара было яшчэ больш адлеглае ад цывілізацыі ў сялянскім паняцці, чым тое, з канца пяцідзесятых гадоў. Асабіста моцна сумняваюся, ці 4-5-гадовы гомо сапіенс беластоцкай вёскі пяцідзесятых гадоў, бегаючы, як прызнае сам М. Шаховіч, „у зубах з сарочкай за сяло“ („Я перарос“ — М. Ш.), мог шмат розніцца ступенню развіцця і жыццёвымі ўмовамі ад таго хлапчука, што знаходзіўся на парозе другой сусветнай вайны.

Не спадабалася М. Шаховічу, што Швед на месца жалейкі ўціснуў у кішэню пастушка транзістар, які выклікаў у хлапчука пачуццё гонару з выпадку атрымання слухавога кантакту з цэлым цывілізаваным светам. Мае таксама М. Шаховіч засцярогу і да таго, ці хата з дымячым комінам можа нагадваць хлапчуку чыгуначны паравоз (верш „Транзістар“ і „Каб паехала нам хата“). М. Шаховіч абодва гэтыя вершы падае як прыклад адсталасці В. Шведа ў сувязі з тым, што ў канкурэнцыю транзістарнага радыёпрыёмніка ўвайшоў тэлевізар, а на месца паравоза — бяздымная машына.

Прыдзецца, бадай, В. Шведу дараваць тое, што не ўпакаваў хлапцу ў ранец тэлевізара і тое, што верш „Каб паехала нам хата“, у якім паэт дае арыгінальны прыклад дзіцячай логікі, напісаў у канцы эпохі дымячых паравозаў на чыгунках Беласточчыны, хоць трэба прызнаць, што гэты паравоз усё яшчэ у нас актуальны.

Галоўным з'яўляецца тое, што В. Швед у сваіх вершах для дзяцей праяўляе не толькі літаратурнае мастацтва, паэтычныя здольнасці, але і глыбокія веды ў галіне філасофіі і псіхалогіі. Вершы Шведа для дзяцей з'яўляюцца доказам таго, што іх аўтар умее пранікнуць у дзіцячую псіхіку, у дзіцячае разуменне і з вялікім майстэрствам паслугоўваецца гэтымі далікатнымі інструментамі, строіць іх, уздзейнічае на агульнае развіццё і ўкірункаванне маладога пакалення.

Дзякуючы знаёмасці псіхікі і інтэлекту дзяцей, паслугоўваючыся майстэрствам слова, уменнем збудаваць простую і адначасова глыбокую думку, В. Швед спрыяе паўставанню незвычайна цікавай, а часта зусім нечаканай арыгінальнай асацыяцыі, прыпісваючы яе маленькім героям сваіх вершаў, адкрывае малышам іх уласны чароўны свет. Такім чынам, не накідваючы непасрэдна ўласнай маралі, В. Швед разбуджае нацыянальную свядомасць дзяцей і прывівае ім любоў да роднай мовы, свайго асяроддзя, да навакольнай прыроды, вучыць пашаны працы, лагічнага мышлення, ацэнкі з'яў і фактаў. Вершы яго пераплятае таксама вельмі арыгінальны, зразумелы дзецям досціп.

Хачу на заканчэнне выразіць шчырае прызнанне М. Шаховічу за яго ўзрушаючыя вершы, выдадзеныя ў зборніку „Прамінанне“, да якога часта з прыемнасцю вяртаюся. Мушу прызнацца, што форма, а нават і змест некаторых вершаў у зборніку мае многа супольнага з вершамі В. Шведа і тым больш незразумелымі з'яўляюцца некаторыя крытычныя заўвагі аб яго паэзіі.

Янка Жамойцін

(Працяг са стар. 1)

сцыялецкага магістэрскую працу пра народнае мастацтва Гайнаўшчыны. Абараняе яе ў 1977 г. са спецыяльнай адзнакай і адразу ж у яго ўзнікае задума пісаць доктарскую дысертацыю на гэтую ж тэму.

Заняткі ва універсітэце, збіранне матэрыялу да магістэрскай працы як быццам бы абуджаюць яго да актыўнай мастацкай дзейнасці. З-пад яго пэндзля выходзяць дзесяткі палоцен, адна за другою ў 1976-1979 г.г. паяўляюцца выстаўкі яго прац у Гайнаўцы, Беластоку.

УЛАСНАЯ ВІЗІЯ СВЕТУ

Сакавік бягучага года. На выстаўцы 34 карціны А. Корзуна ў беластоцкім „Арсенале“ самае адпаведнае месца на роздумы і рэфлексіі над сэнсам існавання. Раскрываць, а дакладней разгадваць ці расшыфроўваць яго карціны нялёгка. Яны глыбокія і шматзначныя. Я знаходжу ў іх адвечную „чайкоўскую“ тэму: змаганне дабра са злом, жыцця са смерцю. Вось хоць бы на карціне, дзе думка мастака прыняла выгляд структуры крыві ці мо постаць нейкага лішаю або амебы. Гэта пляма затапляе нейкія рэшткі іншых матэрыяльных аб'ектаў ці дэфармаваных рэчаў, а з усяго паўзе пагроза і жах. Побач знаходзіцца кампазіцыя з самых разнастайных адценняў чырвонай барвы. Вельмі гарачая, спапяляючая. Магчыма, гэта пажар жыллёвага небаскроба, а можа проста палае жывое цела пушчы? І ў яе цэнтры бяссільная вялікая сляза... Або на палатне з багатай гамай зелені, якая, здаецца, у А. Корзуна абазначае трыумфуючае жыццё. Але і тут, у самай яго сярэдзіне, у сэрцы знаходзіцца гняздо нейкай знішчальнай сілы. Праўда, зло яшчэ маленькае, аднак дастаткова агрэсіўнае і „перспектыўнае“, каб знішчаць жывое, каб з адтуліны сплывала смяротная атрута, якая тут мае адценні ад густога бардо да цёмнай, змрочнай сінізны. На іншай працы гэтая жыццядайная і жыццярадасная зелень атуляе высакародны зародак дабра, ды што ж, калі абалонка вакол яго слабенькая, далікатная, крохкая, а навокал згрувадзіліся пражэрныя сілы зла і смерці... І ў той жа час А. Корзун патрапіць быць надзвычай чулым лірыкам, зачараваным барвамі, напрыклад, пушчанскай восені ці вясны, дзе ўсё пераліваецца ў дзівосны спакой, пахучую цішу, натхняльную задуменнасць...

І так цэлымі гадзінамі можна чытаць гэтыя творы.

Прыгадаю, што напісаў пра творчасць А. Корзуна прафесар жывапісу Таруньскага універсітэта С. Барысоўскі: „Цяпер ён стварае карціны, якія свой радавод бяруць з прыроды, пераплаўляючы яе, аб'ядноўваюць, утвараюць адзінства як асаблівую з'яву. Гэта наступае таму, што карціны змяшчаюць у сабе пераўтвораную прыроду, расказваюць пра яе хараство і таямніцы. Няма ў гэтым падглядання форм ці стыляў, ёсць у іх індывідуальнае перажыванне мастацкай візіі... Вялікае захапленне, уражлівасць, шчырасць мастацкага выказвання — гэта яго ўласцівасць...“

Каб пераканацца ў гэтым, неабходна проста ўважліва ўгледзецца ў карціны А. Корзуна. Потым вы іх будзеце пазнаваць усюды, яны будуць прыцягваць ваш зрок, вашыя думкі, бо яны маюць свой уласны, непаўторны, „корзунаўскі“ почырк і вымову. Пайдзіце ці паедзьце хоць бы на выстаўку яго карцін, што адкрылася 21 красавіка г.г. у „Гамеху“ ў Гайнаўцы, на вуліцы У. Леніна 3. Варта!

М. Гайдук
Фота аўтара



МАЙСТАР НА УСЕ РУКІ

УЛАДЗІМІР ЦІМАШУК

У Саках, што ў Бельскай гміне, затрымаліся мы каля мураванкі і там адразу пазнаёміліся з яе гаспадаром Уладзімірам Цімашуком. Размова неяк так сардэчна пачалася, быццам былі мы ўжо з ім даўно знаёмыя. Запрасіў ён нас да сябе і, перапрашаючы, сказаў, што ён толькі напоіць жывёлу і будзе свабодны. Выпусціў ён кароў, нацягаў ім вады з калодзежа, які стаіць перад плотам ад вуліцы, пасля напаіў каня.

Мне кінулася ў вочы яго рухлівасць. У яго руках, у паходцы, а нават у вачах адчувалася многа нястомнай энергіі і запалу. І проста верыць не хацелася, што яму ўжо за пяцьдзесят.

Мы ўжо раней ведалі, што Уладзімір Цімашук мае, як кажуць, залатыя рукі. Ходзім па яго сялібе і глядзім на будынкі. Вось хлявы. Са сваёю жонкай Любай нарабіў ён пустакоў, а пасля сваімі рукамі змураваў з іх будынак. Нават сам у хлявы правёў электрычны ток.

Дзесяць год таму назад змураваў ён клуню, ды ўпрыгожыў яе такім спосабам, што ў белую цэглу ўкладваў сіметрычна са спецыяльнымі фігурамі чырвоную цэглу. Упрыгожыў ён таксама сваю хату маляванымі ад вуліцы шаблонамі ў верхняй яе частцы.

Калодзеж, што на панадворку, гэта таксама справа яго рук. Сам зрабіў цэмбравіны, сам яго капаў, апускаючы бетонныя кругі ўсё ніжэй і ніжэй, аж да чыстай вады.

А ўвойдзем у хату. Адчыніўшы дзверы, у сенях убачым зробленыя ім сходы на гару. На кухні кафляныя печы. Яны зроблены таксама гаспадаром. А зроблены па ўсіх правілах здунскай прафесіі, якой ён ніколі не вывучаў. Тут жа, пры акне, на завесах, адкладаны стол.

Уладзімір Цімашук таксама маляр. Асмеліўся ўзяцца ён за гэтую работу і памаляваў хату даволі прыгожа.

На працягу 12 год, да 1960 года рабіў ён дахоўку.

Уладзімір Цімашук робіць яшчэ помнікі. І гэтым плануе заняцца шырэй.

Апрача ўсяго гэтага, робіць ён маленькія бочачкі на саленне агуркоў і мяса. Але найбольшае запатрабаванне ёсць на вазоннічкі для пальмаў. Выконвае іх з дубовага дрэва і таксама ўпрыгожвае рознымі малюнкамі, якія выпальвае на сценах гэтых вазоннічкаў. Ды й з дрэва робіць ён птушак. А яшчэ што ён патрапіць? Добра тынкуе, можа падрыхтаваць дрэва для воза-балона, да архі-веялкі зробіць абсталяванне, каб збожжа сыпалася адразу ў мяшок. Можна пазайздросціць яго самароднай таленавітасці.

У Цімашукоў тры дачкі — Зося, Ніна і Марыся. Ужо яны замужнія, маюць дзяцей. Дзве з іх жывуць у Беластоку, адна ў Бельску. Жывуць добра. Наведваюць бацькоў. Цімашукі адчуваюць сябе шчаслівымі, што яны ім яшчэ патрэбныя.

Міхась Хмялеўскі
Фота аўтара

УДУМЛІВА І ПРАЦАВІТА

(Працяг са стар. 1)

або актыўна ўключыцца ў розныя грамадскія пачыны, культурна-асветныя мерапрыемствы і ўрачыстасці ў гонар гэтай гістарычнай даты. У сваёй штодзённай дзейнасці яны будуць заўсёды папулярызаваць веды аб Савецкім Саюзе, яго гаспадарчых і культурных дасягненнях, умацоўваць дружбу паміж СССР і Польшчай.

Праект пастановы ГП БГКТ аб напрамках дзейнасці ў галіне народнай творчасці беларусаў, пражываючых у Польшчы, апрацавала камісія, створаная на папярэднім пленуме БГКТ. Праект зачытаў **М. Гайдук.** Гэты дакумент быў адобраны пленумам, аднагалосна зацверджаны ўсёй нашай арганізацыяй. Пастанова будзе апублікавана ў „Беларускім календары на 1980 год“.

Інфармацыю аб рэалізацыі рашэнняў VIII з'езду БГКТ прадставіў пленуму М. Самоцік. Падкрэсліў ён, што многія з іх ужо поўнасцю выкананы, ажыццяўленне ж некаторых сустракаецца з цяжкасцямі. Заўважальнае паляпшэнне наступіла ў справах навучання беларускай мовы, матэрыяльным забеспячэнні нашых мастацкіх калектываў, ажывілася літаратурнае асяроддзе, павялічылася колькасць выдадзеных і падрыхтаваных да друку зборнікаў твораў „белавежцаў“, добра прайшоў конкурс сярод пісьманосцаў на пашырэнне падпіскі „Нівы“ і штогадовы з'езд яе карэспандэнтаў і г.д. Але ў той жа час нам не ўдалося ажыццявіць беларускі дэкламатарскі конкурс для школьнікаў з-за перагружанасці вучняў рознымі падобнымі мерапрыемствамі, не адбыўся сёлетні конкурс народных музыкантаў з-за таго, што не прыбыла на яго адпаведная колькасць удзельнікаў, не будзе нанава арганізавацца Беларускі этнаграфічны музей, а экспанаты з яго ўзбагацяць зборы Бельскага рэгіянальнага музея. Вопыт паказвае, што ў кожнай гміне неабходна стварыць групу актыву БГКТ, якая будзе дапамагаць у працы і апекавацца гурткамі нашай арганізацыі, неабходна таксама, каб нашы калектывы часцей выступалі з канцэртамі і пастаноўкамі, бо людзі проста патрабуюць гэтага. „Уся наша арганізацыя павінна паставіць сваім абавязкам прыйсці на IX з'езд БГКТ з не менш як 200 гурткамі і 7000 членамі ў іх“, — сказаў у заканчэнні свайго выступлення М. Самоцік.

Пасля разгарнулася абмеркаванне прадстаўленых дакументаў і матэрыялаў. У дыскусіі выступілі: **Я. Зенюк, М. Кучко, В. Ласкевіч, С. Лукашук, А. Саковіч, Ю. Туронак, Я. Целушэцкі, В. Швед.** Выступаючыя адобрылі справаздачныя матэрыялы і заданні для далейшай дзейнасці БГКТ. Адначасова ўказалі на: неабходнасць праводзіць спецыяльныя нарады са старшынямі і актывам гурткоў БГКТ; больш прадумана і сістэматычна весці нашую арганізацыйную працу (сходы ў гуртках, даклады і выступленні мастацкіх калектываў у іх, размовы з людзьмі і г.д.); умацоўваць і пашыраць наша супрацоўніцтва з вясковымі, гміннымі і гарадскімі бібліятэкамі для развівання чытальніцтва беларускіх кніг, часопісаў і газет; выдаць „Беларускі спеўнік“ для выкарыстання нашымі спева-

(Працяг са стар. 1)



ужо некалькі год праводзяць чытальніцкія конкурсы літаратуры на беларускай мове. У 1976 г. быў праведзены конкурс пад лозунгам „Вялікая Айчынная вайна ў творах беларускіх пісьменнікаў“. У элімінацыях прыняло ўдзел 309 чалавек. У 1977 г. конкурс праходзіў пад лозунгам „Знаёмімся з паэтычнай і празаічнай творчасцю аўтараў, пражываючых у Польшчы“, у ім да элімінацый прыступіла 364 удзельнікі. У мінулым годзе быў аб'яўлены конкурс „Праца і змаганне беларускага народу ў мінулым 60-годдзі ў беларускай савецкай літаратуры“, яго элімінацыі адбудуцца ў маі бягучага года. Абсяг конкурсу абмяжоўваюць цяжкасці з атрыманнем патрэбных кніг.

Апрача такой формы папулярызацыі твораў беларускіх пісьменнікаў трэба было б аднавіць арганізаваныя раней Ваяводскай публічнай бібліятэкай і Галоўным праўленнем БГКТ спецыяльныя семінары для працаўнікоў бібліятэк, якія працуюць у беларускім асяроддзі, праводзіць аналізы стану ў гэтай галіне .

Прэзідыум ГП БГКТ непакоіла тое, што ў бібліятэкі ў беларускім асяроддзі не паступаюць сістэматычна навінкі з беларускай літаратуры. У 1977 г. яно звярнулася ў Міністэрства культуры і мастацтва з просьбай дапамагчы ў забеспячэнні бібліятэк новымі выданнямі на беларускай мове, каб задаволіць запатрабаванні вучняў, студэнтаў, усяго асяроддзя на беларускую кнігу.

Прапановы Цэнтральнага кніжнага фонду з'яўляюцца абяцаючымі і іх неабходна поўнасцю выкарыстаць.

Не ўсе цяжкасці можна вырашаць толькі і выключна з дапамогай цэнтральных улад. Вялікія і дагэтуль нявыкарыстаныя магчымасці палепшыць справу ёсць у мясцовых уладаў і ўстаноў, у іх ініцыятывах, у сістэматычным супрацоўніцтве ГП БГКТ, „Дома кнігі“ і Ваяводскай публічнай бібліятэкі.

Янка Зенюк



Пастаўшчыкі Бельскага ГСу найлепш дбаюць аб забеспячэнні крамаў... півам. У Дубяжын, напрыклад, усю зіму не маглі давезці тавараў, хлеба, а піва прывозілі рэгулярна. Нават у пачатку красавіка гэта паўтаралася. Цікава, як гэту з'яву вытлумачыць праўленне Бельскага ГСу.

(ус)

камі-аматарамі; штогод рыхтаваць спецыяльныя даклады на розныя тэмы, уваходзячыя ў абсяг зацікаўленняў нашай арганізацыі, і рассылаць іх у гурткі для выкарыстання; кожнаму актывісту БГКТ прызначыць адзін-два гурткі для сталай апекі над імі і разлічваць яго з гэтай працы; большую ўвагу звярнуць на пашырэнне дзейнасці БГКТ на Сакольшчыне, Дубровушчыне, у раёне Міхалова; заахвоціць нашы аматарскія калектывы да таго, каб яны ўключыліся сваімі выступленнямі ў збор сродкаў на пабудову Цэнтра здароўя дзіцяці і іншых лячэбных дзіцячых аб'ектаў у сувязі з Міжнародным годам дзіцяці; аднавіць пагадненне аб супрацоўніцтве з Саюзам Сацыялістычнай польскай моладзі, што было заключана яшчэ ў пачатку сямідзесятых гадоў, і іншыя справы. Дырэктар Бельскага дома культуры С. Лукашук парадаваў усіх прысутных паведамленнем, што славутыя бельскія „Васілёчкі“ неўзабаве ўзновяць сваю дзейнасць.

На заканчэнне старшыня ГП БГКТ М. Самоцік адказаў на пастаўленыя ў ходзе дыскусіі пытанні, расказаў пра бягучыя справы ў працы ГП БГКТ.

І. Снарскі

М. ШАХОВІЧ — З народных гаворак

задрэс — заноза, стрэмка. Нэ шор по дылеві рукою, бо задрэс зажэнэш! А мніе такі задрэс пут пазур зайшов, што аш палець пухнэ. Што ты робів, што ціела рука в задрэсах?

ліпэць — выступае як параўнанне ў сэнсе „солаткі, як ліпэць“. Паходзіць, відаць, гэтае слова ад назвы месяца, месяца найбольш цёплага — сярэдзіны лета. Месяц гэты найбольш мёданосны. Вядома, што ліпнёвы мёд з'яўляецца самым здаровым. Ай, добры чай, солоткі, як ліпэць.

натякнуті — напомніць. Коп ты хоч мніе словечём натякнув, то я бы сказав ёму. Як вжэ будэмо там, то ты натякні возьмі ёму. Я й натякав, але вуон нічого.

огалузіті — моцна змерзнуць астыць (у аднясенні да стравы). Дэш ты біегаеш, картохлі то вжэ огалузілі? Пока прыйехалі, то я просто огалузів, ні рукою, ні ногою нэ поворушу.

(Сакі, гміна Бельск)

ФАЛЬКЛОР

ВЯСЕЛЬНАЯ



А ў гародзі жоўта морквачка сідзела.
Дзе ты, дзеванько, сває очанькі падзела?
Дзе ты, дзеванько, сває очанькі падзела?
То ў чарачку, то ў шкляначку глідзела
ды за такога ніхарошага схацела,
ды за такога ніхарошага схацела.

— Ой, ні то-то, мае дзеванькі, ні то-то:
сідзіт міленькі з праваго боку, як злото,
сідзіт міленькі з праваго боку, як злото.
Чуб кудравы, твар белявы у его —
прытуліласо мае сэрданько да его,
прытуліласо мае сэрданько да его.

Ад Марыі Янюк, 1908 года нараджэння, мястэчка Нараўка, запісаў 24 студзеня 1979 года Мікалай Гайдук, мелодыю расшыфравала Людміла Панько.



Гарадскія замалёўкі. У цэнтры Гайнаўкі. Фота Я. Целушэцкага.

УСПАМІНЫ (18)



„НАЙПРЫГАЖЭЙШАЯ ДЗЯЎЧЫНА...“

24 сакавіка выступалі ў кавярні прафсаюзаў у Беластоку. Гэта было адно з мерапрыемстваў цікавага цыкла „Чужое хваліце, свайго не ведаеце“. Хацелі пакінуць па сабе як найлепшыя ўражанні. Янка Зенюк (сакратар ГП БГКТ) больш цікавым бачыў выступленне на паркеце, а не на сцэне. Наш музычны інструктар Сцяпан Копа не згаджаўся з ім і быў за выступленнем на сцэне. Я таксама мела сваю думку, з якою яны вымушаны былі лічыцца. Апрацоўка праграмы была ж выключна ў маіх руках. Удзельніцы калектыву, хоць стрымана, былі, бадай, за выступленнем на паркеце. Дык большасцю галасоў, выступалі на паркеце. Было вельмі цікава. Убеглі мы парадным уваходам, спяваючы сучасную „Лявоніху“, якую я спецыяльна на гэту нагоду напісала:

Пытаецца Лявоніха Левана:
— Гэта праўда, даражэнькі, ці мана,
Што прасілі гарадочанак гурток,
Каб прыехалі спяваць у Беласток?

Закончылі праграму таксама уласнай песняй:

Весяліся, ганарыся!
Гасцей поўна ў нашай хаце.
Пірагі нам удаліся,
Кожны хоча спрабаваці.

Дзве чароўныя дзяўчынкі з калектыву (былі такія) насілі блюды з хрупкімі, хатнімі пірагамі і частавалі гасцей. Задаволеныя, вярнуліся дамоў.

Красавік і май былі багатыя выездамі. Нараўскія ўлады запрасілі нас на першамайскую акадэмію. Зала невялікая, няма сцэны, прымітыўнае узвышэнне, на якім стаяць бояэна. І публіка гэтакая, занадта сучасная: не ведае, чаго хоча. Крыху насмешкі з нашых, не першай маладосці, гадоў. Глупства.

9 мая ў Мілейчыцах, на ўрачыстасці з нагоды Дня перамогі. Запрасіў мясцовы аддзел БГКТ. Урачыстасць усхвалявала нас. Увесь пасёлак, старыя і малыя, выйшаў на могільнік савецкіх салдат, што загінулі, вызваляючы тутэйшую ваколіцу. Змястоўны даклад. Вянкі і кветкі на магілах салдацкіх.

Потым у пасёлку выступілі мы з канцэртам. Спявалі салдацкія і партызанскія песні.

Вялікая ўрачыстасць з нагоды 26 гадавіны перамогі над фашызмам была арганізавана таксама ў Белавежы. Была савецкая дэлегацыя. Выступалі і там.

Непадалёку ад Гарадка праходзіць „Напалеонаўскі тракт“. У гэтым менавіта годзе студэнты Варшаўскага універсітэта арганізавалі па ім вандроўны лагер. Даведаўшыся аб нашым калектыве, вырашылі наведаць Гарадок і сустрэцца з намі. Студэнты, вядома, народ вясёлы, мелі з сабою гітару. А ў нас не было нашага музыканта С. Копы. Без яго песні ў нас не выходзяць. Выцягнула я з памяці жартоўныя песні і анекдоты. Паўдня прамінула, як у казцы. На развітанне ўручылі мне як „найпрыгажэйшай дзяўчыне“ букет кветак, сабраных пад плотам. Запэўнівалі нас, што помніць аб Гарадку будуць доўга.

У ліпені і жніўні выступалі на фэстынах у Талькоўшчыне і Рыбаках. Моцны ўражаннямі быў турнір паміж Міхаловам і Гарадком, які адбыўся 26 верасня. Мы выступалі ў некалькіх конкурсах. Хвасталі „правадыроў“ Міхалова сатырычнымі песнямі. Я ўдзельнічала ў конкурсе расказчыкаў, Ніна Цыванюк у вязанні. За ўсё можна было здабыць або прайграць пункты.

Міхалова мела моцнага заступніка. Гарадок прайграў.

Да канца года выязджалі яшчэ з платнымі канцэртамі ў Валілы і Бялявічы, Патрэбныя былі калектыву грошы.

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

БУДАЎНІЦТВА Ў ГМІНЕ БОЦЬКІ

У Боцькаўскай гміне ў добрым тэмпе ідзе будаўніцтва жылых і інвентарскіх будынкаў. У бягучым годзе плануецца заканчэнне будовы 16 інвентарскіх будынкаў на 726 месц. Будзе яшчэ пабудавана восем стадолаў і дваццаць сіласаў. Мадэрнізавана будзе 25 сельскагаспадарчых будынкаў.

Сёлета будзе аддадзена ў карыстанне 18 дамоў. Запланавана таксама прадаць васемнаццаць пляцовак пад аднасямейнае будаўніцтва.

Спулдзельчы банк у Боцьках у гэтым годзе прыдзеліць сялянам пазыкі з інвестыцыйнага фонду на 9 мільёнаў злотых, з таго на жыллёвае будаўніцтва 1,5 мільёна злотых.

У гміне Боцькі сёлета будуць пабудаваны наступныя адрэзкі дарог: з Боцек у Краснаводзь (2,4 км) і з Альшова ў Бодакі (1 км). Атрымаюць яны новае палатно. Грамадскім пачынам адрамантавана будзе 25 км дарог. Запланавана таксама пабудаваць пры дапамозе мясцовых жыхароў дашкі на аўтобусных прыпынках ПКС у Снежках і Нурцы.

РАСЦЕ ГМІННАЯ ПАРТАРГАНІЗАЦЫЯ

У Гайнаўскай гміне ёсць 23 пярвічныя арганізацыі (ПОП) з лікам 413 членаў і кандыдатаў партыі, у тым ліку ёсць 75 жанчын. Членамі ПАРП з'яўляецца 191 селянін. У 1977 годзе было прынята ў рады партыі 37 асоб і ў 1978 годзе — 38 асоб, у тым ліку трынаццаць жанчын, удзельніц абучэння ў грамадска-палітычных школах. Найбольшымі ПОП з'яўляюцца партарганізацыі ў спулдзельні сельскагаспадарчых гурткоў (СКР) і гміннай спулдзельні (ГС) — у кожнай з іх па 44 члены і ў вёсцы Махнатае — 33 члены.

СМАЧНЫЯ СЫРЫ...

...падобныя да тых, якія робяць вясковыя жанчыны, прадукуе Малочнае прадпрыемства ў Міхалове. Зараз перапрабляе яно 19-20 тысяч літраў малака ў суткі. Кожны дзень выпускае 2-2,5 тон сыра, на які ёсць вялікае запатрабаванне ў жыхароў Беластока.

На прадпрыемстве працуе 20 чалавек. Умовы працы тут добрыя. Будуецца новая ачышчальня сцёкаў за звыш 10 мільёнаў злотых.

ЖАНЧЫНЫ і ДЗЯЯЧКІ

У Васількоўскай гміне ў школах грамадска-палітычнага абучэння займалася 118 жанчын. Дзейнічалі чатыры школы: у Юроўцах (І ступені), Дамброўках, Студзянках і Васількове (ва ўсіх гэтых мясцовасцях ІІ ступені). Кабеты збіраліся на заняткі сама менш па тры разы ў месяц — пачынаючы ад кастрычніка і па сакавік. Тэмы іх былі звязаныя з галоўнымі напрамкамі грамадска-гаспадарчага развіцця Беластоцкага ваяводства ў гадах 1978-1980, роляй і задачамі сялянскага самакіравання ў грамадска-гаспадарчай актывізацыі вёскі, роляй КГВ у развіцці сучаснай сельскай гаспадаркі і ў паляпшэнні ўмоў жыцця жыхароў вёскі, выкарыстання прадукцыйных рэзерваў і іншыя. Лектарамі былі: Яўген Маслоўскі — першы сакратар мейска-гміннага камітэта ПАРП, Яўген Савіцкі — начальнік гміны, Яніна Войцюк — кіраўнік гміннай сельскагаспадарчай службы, Юры Курза — дырэктар СКР, Юзэф Быхоўскі — старшыня мейска-гміннага камітэта ЗСЛ. Удзельніцы курсаў ездзілі на экскурсіі ў Белавежу ў спецыялістычныя гаспадаркі ў Моньках, Элк і Ольштын.

Патранат над школамі грамадска-палітычнага абучэння ў Васількоўскай гміне меў Ваяводскі саюз сельскагаспадарчых гурткоў.

У ШУДЗЯЛАЎСКАЙ ГМІНЕ...

...дагэтуль заснаваліся 34 спецыялістычныя гаспадаркі. У бягучым годзе лік іх павялічыцца на 17. Найбольшых поспехаў у прадукцыі малака дабіліся наступныя сяляне: Тадэуш Рэдас са Слойкі, які прадае дзяржаве звыш 33 тысяч літраў малака ў год, Мікалай Белабоцкі з вёскі Чцяна Новае — звыш 27 тысяч літраў малака, Антон Лукашэвіч з Маркавага Выгана — каля 19 тысяч літраў малака, Эдвард Чаромха са Слойкі — звыш 18 тыс. літраў малака, Чэслава Тамашэўская з Азярка — каля 15 тыс. літраў малака і Вольга Суета з Чцяна Новага — каля 16 тыс. літраў малака.

(яц)

NEIL DIAMOND



ФОТА ПА ЗАКАЗУ

Заказваў Юрка Трачук.



Дарагое Сэрцайка, мне 24 гады. Амаль пяць гадоў хадзіла я з Ёзікам. Вельмі кахала яго. Не ўяўляла сабе будучыні без яго і многа разоў гаварылі мы аб жаніцьбе. І ўрэшце на восень мінулага года вызначылі тэрмін шлюбу. Але зусім неспадзявана Ёзік мусіў выехаць на паўгода ў камандзіроўку. Калі вярнуўся, я адразу пазнала, што нешта не так. Не быў ужо да мяне такі мілы, стаў нейкі афіцыяльны. Урэшце перастаў мяне наведваць. Маё сэрца чула, што трачу яго. І неўзабаве я даведалася, што Ёзік мае іншую дзяўчыну. Я страшна перажывала. Але прайшло некалькі месяцаў, і я пазнаёмілася з Олькам. Ён старэйшы за мяне на шэсць гадоў. Вельмі спадабаўся маім бацькам. Ён не такі прыгожы, як Ёзік, але спакойны, мілы, ветлівы, адным словам чалавек, які даецца любіць. Ён запрапанаваў, каб я выйшла за яго замуж. Я аднак сказала, што яшчэ мы так мала ходзім, што пакуль што аб гэтым не будзем гаварыць. Ён аднак стаяў на сваім, матывуючы, што ён ужо старэйшы і пара жаніцца. А маё сэрца яшчэ перапоўнена горыччу па страце Ёзіка. Усё здаецца, што можа ён яшчэ вярнуцца. Але бацькі таксама хацелі б, каб я за Олька выйшла. **А што ты, Сэрцайка, мне параіш, выходзіць за Олька, ці яшчэ пачакаць, можа вернецца Ёзік?**

Геня з Беласточчыны

Геня! Мне здаецца, што дарэмна чакаць табе Ёзіка. Ён жа мае ўжо іншую дзяўчыну. Пэўна, ты ўжо перастала яго цікавіць. Надта доўга вы хадзілі. А з практыкі вядома, што тыя, што так доўга ходзяць, рэдка жэняцца. Што датычыць Олька, дык пішаш, што з характару ён табе падабаецца. Гэта справа найважнейшая. Так што і наконт вяселля можна сур'ёзна падумаць.

Сэрцайка

ВЕР-НЕ-ВЕР

Цэлую ноч я плакала, а плакала таму, што мая дачка памерла. Так мне прысніласся. Але па чарзе.

Ішлі мы з дачкою па вуліцы. Аднекуль выбег вельмі вялікі сабака і пачаў бегчы да нас. Я схавалася ў аўтобусе, а дачка мая пабегла далей. Сабака дагнаў яе і загрыз. Дачку ўбачыла я ў хаце, дзе яна ляжала, побач — яе ўнутранасці як бы ў мяшку. Мая дачка памірала, а я вельмі плакала. І тут раптам бачу, што з дачкі нешта вылазіць. Яна ўзяла ручкаю (зрабілася дачка вельмі малой) і выцягнула зайца або кроліка, пасля чаго памерла. Я плачу і ўсім знаёмым гавару, што няма ўжо маёй дочанькі. А на рабоце сказала мне мая супрацоўніца, што трэба змяніць цану „Нівы" з 1 зл. да паўтара, бо будзе некралог (які дорага каштуе) і за яго трэба звярнуць грошы. Я вельмі гэтым была здзіўлена і не магла зразумець, што можна так адносіцца да кагось, каго спаткала такое няшчасце.

Валя

Валя! Пільнуй сваю дачку! Ёсць у яе нейкі непрыяцель (той сабака, што накінуўся на дачку тваю і загрыз яе). І чакае яе нейкая небяспека, але з гэтай небяспекі выйдзе яна, як кажуць, абаронней рукой. Аб гэтым сведчыць той заяц, якога яна выцягнула (а можа гэта быць нават нейкі прыбытак ці знаходка, бо ты ж не была ўпэўнена, ці гэта заяц, ці кролік). Ты, бадай, ёй у гэтым памажаш, бо ўсю ж ноч ува сне плакала.

Астрон

Куток практычных ведаў



МОДНЫ СІЛУЭТ



Модны сілуэт напамінае сёння 50-я гады. Характэрныя для яго пашыраныя плечы і адзначаная талія. Не абазначае гэта аднак, што ўсе жанчыны, нягледзячы на свой узрост і фігуру, павінны адразу апрануцца на адзін капыл. Сапраўды добры густ дыктуе зусім што іншае. Трэба проста ў нейкай ступені прыняць модныя акцэнты, дастасоўваючы іх да сваёй, не заўсёды ж ідэальнай фігуры.

Вось звярніце ўвагу на нашы здымкі. На адным з іх вы бачыце пажылую жанчыну ў сукенцы. Гэта сукенка модная, элегантная, а адначасова скромная і спакойная. Плечы ў ёй пашыраны пры дапамозе рукава кімано, у таліі — уцягнуты ў матэрыял паясок. Дадае павабнасці далікатны шалічак, завязаны на шыі. У такой сукенцы можна пайсці і ў бюро, і на прошаную вячэру.

Маладзейшая жанчына на нашым здымку апранута ў спаднічку з блузачкай. У блузцы — модны маленькі каўнерык. Спаднічка з закладкамі і на гузічках збоку. Сёння вельмі моднымі з'яўляюцца дадаткі. Галоўная вопратка можа быць вельмі скромнай (вось хаця б гэта наша спаднічка і блузка), а модны капялюшык з пяром і сумкакніжка прыдаюць жаночай постаці шыкарны выгляд.

Сяброўка





ТАЙНЫ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ



Доктар Родэ вярнуўся ў Кенігсберг, Кульжэнка засталася ў Шверынаў у якасці хавальніка твораў мастацтва.

У сярэдзіне лютага 1945 года ў Дзікаў прыехаў батальён СС-вафен. Начальнік батальёна ў званні штурмбанфюрэра, мяркуючы па ўсім, быў чалавекам, які многа бачыў на сваім вяку. Ён пачаў з азнаямлення з радавым маёнткам фон Шверынаў. Пры гэтым яго асаблівa цікавілі каштоўныя рэчы, а таксама тое, што знаходзілася ў кладоўках і склепах. Не абышоў ён увагай і скрыні, што стаялі ў гасцінных.

Кульжэнка, якая суправаджала афіцэра, паведаміла яму, што гэта экспанаты Кенігсбергскага музея, перавезеныя сюды па распараджэнню гаўляйтэра Коха.

— Я вызваляю вас ад аховы экспанатаў. Яшчэ сёння ўсё цывільнае насельніцтва пакіне маёнтак, — лаканічна растлумачыў афіцэр.

Вечарам эсэсаўцы наладзілі пышны банкет. Са склепаў былі прынесены бутэлькі са старым віном, смажылася птушка. Замак зіхацеў агнямі, за вярсту былі чутны песні п'яных салдат.

Пад раніцу завыла сірэна. Штурмбанфюрэр, які не працвярэзіўся пасля начной папойкі, выскачыў у двор, думаючы, што наступае непрыяцель. Аказалася аднак, што гарыць замак. Напэўна, хтосьці з салдат неасцярожна абыйшоўся з агнём. Амаль суткі не сціхаў пажар у дзікаўскім палацы.

*

Старшы лейтэнант Андрэй Чаркасаў, схаваўшыся за елкай, назіраў за дзікаўскім замкам, за яго абгарэлымі сценамі. У двары бегалі салдаты. Пад сценамі будынка стаялі танкі.

Рота Чаркасава праследуючы ворага, адарвалася ад сваіх і апынулася далёка за лініяй фронту. Праўда, тут наогул цяжка было гаварыць аб лініі фронту: яна праходзіла ўсюды і нідзе.

Пяты дзень ужо рота блукала па гэтым бязлюддзі сярод азёраў і лясоў. Некалькі разоў салдаты натыкаліся на апусцелыя, быццам вымерлыя вёскі. Раніцай 18 лютага над лесам успыхнула зарыва. Гэта гарэў дзікаўскі палац. Яны нячутна падкраліся да пабудоў, і вось цяпер Чаркасаў у думках узважаў, ці ўдасца ім адолець сваімі невялікімі сіламі добра ўзброенага непрыяцеля.

Ля палаца, што дагараў, стаяла некалькі афіцэраў. Нечакана да аднаго з іх падбег салдат; паказваючы на парк, ён штосьці ўсхвалявана гаварыў. Чаркасаў вылаяўся. Няма сумнення, што іх заўважылі. Пачуліся свісткі і словы каманды.

З прыбудоў высыпалі салдаты, заракаталі маторы танкаў. Выйсця не было, нічога не заставалася, як прыняць бой.

Бітва за Дзікаў працягвалася тры дні. Руіны палаца пераходзілі з рук у рукі. Абодва бакі панеслі цяжкія страты. Немцы разумелі безнадзейнасць свайго становішча. Рускія ў любую хвіліну маглі падцягнуць падмацаванне. Яны перайшлі ў контрнаступленне. Больш шасць салдат загінула, некаторым удалося прарвацца, а пяцярых узялі ў палон салдаты старшага лейтэнанта Чаркасава.

Вечарам да маёнтка пацягнуліся рускія, палякі, чэхі, сербы, усе тыя, хто дачакаўся свабоды. Сярод іх больш за ўсё было савецкіх грамадзян. Са слязьмі на вачах яны сустракалі сваіх вызваліцеляў. Паліна Кульжэнка з'явілася толькі на другі дзень вечарам і адразу ж звярнулася да старшага лейтэнанта Чаркасава з просьбай выслухаць яе.

— У падзямеллях палаца знаходзяцца каштоўныя творы мастацтва, якія мы павінны выратаваць, — паведаміла яна тонам гераіні.

Старшы лейтэнант Чаркасаў быў вельмі заклапочаны такім ходам справы. Ён гаварыў, што сюды могуць вярнуцца немцы, і тады творы загінуць. Тлумачыў, што салдаты ледзь трымаюцца на нагах, што шмат забітых і што яны нічога не разумеюць у абыходжанні з каштоўнымі экспанатамі.

Кульжэнка працягвала настойваць, і праз некалькі дзён салдаты, без асаблівай аховы, узяліся за работу, а Чаркасаў тут жа адправіў радыёграму ў штаб, каб паведамілі ў Маскву і прыслалі далейшыя ўказанні.

На наступны дзень яны дакапаліся да падземнага калідора. Аказалася, аднак, што ў некаторых месцах падзямелле засыпана. Расчысціўшы некалькі метраў, яны натыкнуліся на вузкі праход, які ўпіраўся ў масіўныя дзверы. Пайшлі ў ход кіркі, дзверы паддаліся. Яны ўвайшлі ў кальцавы лабірынт. Тут, у паўзаваленых калідорах, Кульжэнка канчаткова страціла арыенцір. Да таго ж, на вялікую радасць салдат у склепе стаяла некалькі дубовых бочак, з

ТРЫБУНА чытачоў

НАРАДА ПТТКоўцаў

У другой палавіне сакавіка г.г. у Белавежы адбылася падрыхтоўчая нарада сакратароў бюро і праўленняў аддзелаў ПТТК з Беластоцкага, Белападляшскага, Люблінскага, Ломжынскага, Астралэнцкага, Радомскага, Сядлецкага, Сувальскага і Варшаўскага ваяводстваў. Наладзілі яе Галоўнае праўленне ПТТК у Варшаве і Ваяводскае праўленне ПТТК у Беластоку.

У пленарнай частцы нарады чыталіся даклады, у якіх гаварылася аб метадах і формах працы з гурткамі і клубамі ПТТК, метадах кіравання ў грамадскіх арганізацыях, аб пастаці сучаснага турыста і актуальных задачах ПТТК. У рабочай (працавала 6 праблемных груп) частцы вядучымі тэмамі былі — арганізаванне гурткоў і клубаў ПТТК, планаванне працы ў гуртках, методыка мерапрыемстваў, аспекты праблемнай і арганізацыйнай працы праўленняў аддзелаў, а таксама гаспадарчая дзейнасць аддзелаў і яе сувязі з праграмай.

У нарадзе прымала ўдзел каля 150 чалавек. Апрача звычайных занятках, арганізатары нарады падрыхтавалі для яе ўдзельнікаў выезд у лес, спалучаны з традыцыйным турысцкім кастром, наведванне аб'ектаў Белавежскага нацыянальнага парку і даклад з дэманстрацыяй каляровых дыяпазітываў аб чатырох порах года ў Белавежскай пушчы, які чытаў мясцовы лясніч Яцэк Высмулэк.

П. Байко

РАДА КЛУБА

У крываціцкай святліцы ёсць клуб „Рух". Пры клубе працуе рада клуба. Яе заданне — памагаць кіраўніку клуба ў арганізаванні культурна-асветнай працы. Справа ў тым, што члены не надта выконваюць свае абавязкі. Ніхто не звяртае ўвагі на тое, каб павышаць культурную дзейнасць, каб шукаць новых, цікавейшых форм дзейнасці. Адзін толькі Мікалай Суліма памагае арганізаваць нешта, ды пераважна патанцоўкі. А ў канцы зімы па яго ініцыятыве ад сялян быў сабраны вугаль і дровы на атапліванне печкі ў клубе.

Іван Кірызюк

МАЮ ГОНАР...

Рашыў я напісаць пра адну справу. Думаў пра яе ўжо даўно, а цяпер толькі пішу ды, як кажуць, лепш позна, чым ніколі. Датычыць гэта майго выезду ў Беласток на з'езд карэспандэнтаў. Вяртаўся ўжо дамоў поездам, і так склалася, што разам са мною ехаў інж. Б. Ф. Рудкоўскін з Бельска. Ён таксама быў на з'ездзе. Гэта вельмі скромны чалавек, а які вучоны! Колькі я і іншыя пасажыры ў вагоне даведаліся новага ад яго пра філасофію, пра нашу Беласточчыну! Усе мы слухалі гэтага чалавека з вялікім хваляваннем і ўсё разумелі. І таму я вельмі рады, што ў рады нашых карэспандэнтаў упісаўся такі чалавек. Маю гонар пахваліцца гэтым.

М. Панфілюк

якіх, калі іх краталі, чулася прыемнае для салдацкага вуха бульканне. Паліцы ламаліся ад бутэлек з вінамі і налівкамі. Работу давялося перапыніць.

На наступны дзень салдаты добраахвотна згадзіліся працягваць пошукі. Расчысцілі яшчэ адзін праход. У гэтай частцы падвал быў вельмі разбураны. У адным месцы рухнула перакрыццё. Цэгла, кавалкі тынкоўкі і бетону, абломкі паркету, абгарэлыя бэлькі — усё гэта ляжала ў адной кучы. Нечакана салдаты наткнуліся на нейкія абгарэлыя скрыні. У іх ляжалі абгуленыя іконы. Кульжэнка сама толкам не ведала, былі гэта калекцыі графаў фон Шверынаў або экспанаты, прывезеныя доктарам Родэ.

Вечарам іх чакаў сюрпрыз. Прыбыў, нарэшце, полк старшага лейтэнанта Чаркасава. Камандзір і некалькі афіцэраў замкнуліся ў пакоі са старшым лейтэнантам Чаркасавым. Потым выклікалі Кульжэнка. Яна ўвайшла смела, усміхаючыся, упэўненая ў тым, што цяпер яе будуць засыпаць словамі ўдзячнасці.

— Спадзяюся, вы прыехалі за нашымі музейнымі экспанатамі, — запытала яна і дадала: — Мы ўжо заняліся імі, тое-сёе ўдалося адкапаць.

Адзін з прыбыўшых зірнуў на яе і сказаў:

— Мы з органаў дзяржбяспекі. Вы арыштаваны за здраду Радзіме.

(Працяг будзе).

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

ПРАДАВЕЦ ГОДА

Намеснік прэзаса ГС у Нарве паінфармаваў, што прадаўцом года 1978 у іх стаў Станіслаў Французкавяк. Сваю працу прадаўца распачаў ён некалькі гадоў таму назад і спраўляецца на сваёй пасадзе вельмі добра. Да людзей ветлівы. Крама ў яго ў належным парадку. А прадае ён жалезныя тавары і розныя прылады для сельскай гаспадаркі. Цяпер дайшлі яшчэ тавары цэнтральнага ацяплення і каналізацыі. Крама Станіслава Французкавяка змяшчаецца на вуліцы Бельскай каля магазінаў масавых тавараў. А ГС у Нарве сардэчна ўсіх запрашае ў краму свайго першага прадаўца.

І ІНШЫЯ ТАКСАМА

Ужо больш як 20 гадоў прыкладна працуюць магазінеры ГС у Нарве: Юзэф Паскробка на пункце скупкі воўны і ільну, Тадэуш Катовіч на пункце скупкі шкур і злому і Пётр Вярбіцкі на пункце скупкі збожжа. Вялікі кавалак саліднай працы. І людзям гэтым належыцца шчырая падзяка.

М. Лук'янюк

Найлепшы работнік і сябра

Гэта мерапрыемства прыдумала рада прафсаюзаў чыгуначнікаў вагоннага дэпо ў Чаромсе. У канцы мінулага года быў аб'яўлены конкурс-плебісцыт сярод усіх працаўнікоў прадпрыемства пад назвай „Найлепшы работнік і сябра". Кожны ад сябе падаваў на картачцы свайго кандыдата і кідаў яе ў спецыяльную скрынку. Пасля быў падлік галасоў. І вось маем лаўрэатаў. Гэта яны: Станіслаў Левандоўскі, Мікалай Леўчук, Янка Шульжык, Віктар Сідарук, Ірэна Санкевіч, Ул. Балтрамюк, Хведар Манцюк, Алесь Андрасюк і Ул. Шліфарскі. Кожны з іх атрымаў ад рады прафсаюзаў грашовую (500 зл.) і рэчавую (да 400 зл.) узнагароды, а таксама ганаровыя граматы і пахвальныя лісты, якія былі запісаны ў персанальныя акты кожнага працаўніка.

Гэта навіна была ўведзена ўпершыню. У мінулым годзе (датычыла 1977 г.) кандыдатаў прадстаўляў калектыў прадстаўнікоў: кіраўніцтва прадпрыемства, рады прафсаюзаў і партыйнай арганізацыі. Рабочыя не мелі голасу. Зараз, як бачым, зусім па-другому была вырашана справа. І вельмі слушна. Рашаючы голас меў увесь калектыў, а не некалькі асоб. Хацелася б, каб такія конкурсы адбываліся не толькі на адным чыгуначным прадпрыемстве, але ва ўсіх службах нашай дырэкцыі (г. зн. ЦДОКП Варшава).

Ул. Сідарук

Запіскі натураліста

ЯШЧЭ НЕ ЧУВАЦЬ ЖАВАРАНКА

Першая дэкада красавіка. Пачатак вегетацыі. Адышла марозная і снежная зіма. Поле Бельск-Пранявічы. Раслінкі рапса — слабаватыя. Вымерзлі. Садзейнічаюць гэтаму азотныя ўгнаенні ўвосень. Фосфарныя ж ды калійныя — наадварот — спрыяюць захаванню. Усюды мокра. У нізінах бліскучыць вада. Профіль глебы — з норамі мышэй, кратоў ды дажджавікоў (мал. 1).

Хімікаты вынішчаюць біясферу глебы: фауну і мікраарганізмы — крыніцу ўраджайнасці. Гліністыя слаі паглынаюць хімікаты, абяскоджваюць іх дзеянне. Пясчаныя глебы не маюць іхнагеалагічнай гліністай аховы, таму ўсё жывое атручваецца.

Над гліняным выкапам не чуваць жаваранка. Яшчэ не прыляцеў, а можа загінуў у чужых краінах?..

Інж. Б. Ф. Рудкоўскін



ГАСПАДАРЫ СА СТАРАБЕРАЗОВА

Вёска Стараберазова ляжыць ля чыгуначнага шляху з Гайнаўкі ў Бельск, у 10 кіламетрах ад Гайнаўкі. На палях вёскі была праведзена дрэнацыя, і ўраджай з году ў год павышаецца. У вёсцы жыве каля 150 сем'яў. 10 гаспадароў вядуць спецыялістычныя гаспадаркі.

Сам солтыс вёскі Бяляўскі Ян — узорны гаспадар і вядзе спецыялізацыю ў вырошчванні ільну і бульбы. Трашчотка Іван спецыялізуецца ў гадоўлі вархлякаў. І гаспадарку вядуць удваіх з сынам. Ім гэта аплочваецца і здаюць у год СКРу 150 штук. Іншыя спецыялісты таксама не адстаюць.

Як узнагароду за добрыя дасягненні ў сельскай гаспадарцы, праўленне гміны ў Гайнаўцы рашыла, што адкупіць ад аднаго селяніна дом і прызначыць яго на святліцу для вёскі, што і было зроблена ў мінулым годзе. У гэтым годзе гміна ўжо перадала той дом ГСу. Там будзе зроблен рамонт і адкрыецца клуб селяніна. Урачыстасць плануецца на 22 ліпеня.

Э. Вайсковіч

НОВЫЯ КВАТЭРЫ

Адной з першачарговых спраў Чаромхі з'яўляецца праблема жылых кватэр для сем'яў чыгуначнікаў. І хоць добра развіваецца ўласнае будаўніцтва, аднак многа яшчэ ёсць патрэб на кватэры.

Мясцовыя ўлады і чыгуначныя ўстановы стараюцца, каб штогод хоць у пэўнай ступені выканаць гэтае заданне. І дзякуючы цэнтральным уладам ПКП гэта ўдаецца. Вось, напрыклад, у пачатку мінулага года быў аддадзены ў карыстанне чыгуначнікам два блокі з 15-цю кватэрамі. У бліжэйшы час плануецца пабудова наступных. Як бачым, дзяржаўная чыгунка клапоціцца пра сваіх працаўнікоў.

(ус)

ЯК МОЖНА ПЕРАКРУЧВАЦЬ?

Часта сустракаемся са з'явай перакручвання назваў, але смешна, калі ў сур'ёзнай установе гэткае здараецца. А вось прыклад на гэта. Па шашы з Гайнаўкі ў Бельск ёсць прыпынак ПКП з пачакальняй, на якой ужо вельмі даўно вялікімі літарамі напісалі: „Stary Berezów".

Прыпынак знаходзіцца непадалёку ад вёскі Старое Беразова і ад яе ўзяў сваю назву. Гэта ўсё добра. Толькі каму ў галаву стрэліла так дзівачна змяніць назву? Павінна ж быць напісана „Stare Berezowo", як усюды.

Трэба неадкладна змяніць назву на ўласцівую, каб праезджых шафёраў і кандуктараў не ўводзіць у зман.

Чытач

ПРАЎДА, ШТО БАЛАГАН

У „Газеце Всполчэснай" пісалі пра балаган на гайнаўскім прыпынку ПКС. Я поўнасцю згодны з тым, што там напісана і хачу яшчэ пашырыць інфармацыю. У аўторак 3 красавіка я прыехаў аўтобусам а 6 гадзіне ў Гайнаўку. Далей мне трэба было службова дабрацца ў Нараўку. Найбліжэйшы аўтобус — а 6^{30}. Чакаю. Білетаў не прадаюць, хоць пры касе напісана, што яна адкрыта ад 4^{30}. Іду да дзяжурнага руху, але і тут усё наглуха закрыта. Каго спытаць? Нідзе ніякай паперкі з надпісам, што рабіцца, ніякай інфармацыі. Навошта будавалі каштоўную радыёстанцыю, калі ніхто не абслугоўвае?

Прыехаў з Беластока аўтобус з больш чым гадзінным спазненнем. Але да апошняй хвіліны ніхто пра гэта не ведаў. А на заканчэнне хочацца ведаць чалавеку, чым жа занята кіраўніцтва ПКС у Гайнаўцы? Чаму яно не выконвае сваіх абавязкаў?

Асот

Машыны на палях

З кожным годам лягчэй гаспадару апрацоўваць сваю гаспадарку. На дапамогу яму ідзе вялікімі крокамі механізацыя. У Гайнаўскай гміне ёсць 260 трактараў з поўным саставам машын: касілкі, жняяркі, малацілкі, капалкі і 15 збожжавых камбайнаў.

100 трактараў мае спулдзельня сельскагаспадарчых гурткоў і сельскагаспадарчая прадукцыйная спулдзельня. 160 трактараў маюць індывідуальныя гаспадары. Першынство ў куплі трактара маюць гаспадары, якія вядуць спецыялістычныя гаспадаркі. Тыя гаспадары, якія не маюць уласных машын, карыстаюцца паслугамі СКРу.

Э. Вайсковіч

ХТО БУДЗЕ АПРАЦОЎВАЦЬ ЗЯМЛЮ?

Вялікую ўвагу прысвячае Гайнаўская гміна загаспадарванню ўсіх земель, якія знаходзяцца на яе тэрыторыі і на якіх можна садзіць і сеяць. У бягучым годзе асаблівую ўвагу звернуць на дзяржаўны фонд зямлі. У плане — прыняць на скарб дзяржавы 115 гектараў ад 25 гаспадароў, якія ўжо не могуць самі весці гаспадарку.

У гэтым годзе вольную зямлю ПФЗ гміна разложыць наступным чынам: 20 га атрымае кааператыў сельскагаспадарчых гурткоў, 10 га — сельскагаспадарчая прадукцыйная спулдзельня, 150 га — індывідуальныя гаспадары.

Добра зрабіў начальнік гміны, што не даў зямлі з ПФЗ у гэтым годзе ПГРу ў Новаберазове, няхай яны найперш добра загаспадараць тую, якую маюць.

Э. Вайсковіч

У КОЖЫНЕ

Вёска Кожына стаіць над рэчкай Локніцай. Ды ў маляўнічым месцы — вакол сенажаці і лес. Прыгожа тут вельмі летам. А да таго яшчэ мінулым летам па дарозе праз рэчку збудавалі прыгожы мост. Запрашаем на прагулку мастом праз рэчку.

М. Кірылюк

БЯЗДОМНЫЯ САБАКІ

Я пабываў нядаўна ў Нараўцы, Альхоўцы і Масеве II. Усюды ўбачыў адну цікавую карціну, аб якой пастаянна гаворыць мясцовае насельніцтва — гэта групы сабак, якія валочацца па вуліцы. Дзеці баяцца выходзіць на вуліцу, бо ёсць сабакі небяспечныя. Можа міліцыя паможа папрывязваць сабак на ланцугі?

А. З.

КАНЦЭРТ У ГМІНЕ

У Нараўцы пабываў са сваёй групай Януш Ляскоўскі. Ён даў два канцэрты ў адзін вечар. Мясцовае насельніцтва было задаволена гэтым візітам. Гмінны цэнтр культуры прадаваў білеты прадпрыемствам і індывідуальна. Найбольш апладысментаў сабрала песня „Каляровыя ярмаркі".

А. З.

ГАСПАДЫНІ ПАРАКАЮЦЬ

У Бельску можна абыйсці ўсе спажывецкія крамы (і не толькі ў Бельску, але і ва ўсёй ваколіцы) і нідзе не купіш „зельнага перцу", які гаспадыні нашы вельмі любяць і якім ён кожны дзень патрэбны. Што здарылася на Лодзінскім прадпрыемстве „Гербаполь"? Нашы жыхары здаюць многа рознага зелля, а перцу няма. А без перцу, то і звычайны суп не смачны.

Румі

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі „РАЗВЕДКА ГАСПАДАРНАСЦІ", „Ніва" № 4 (1196) ад 28.I.79 г.

Адказвае: DYREKCJA REJONOWA KOLEI PAŃSTWOWYCH W BIAŁYMSTOKU, DZIAŁ HANDLOWO-PRZEWOZOWY.

W odpowiedzi na krytyczną notatkę prasową zamieszczoną w nr 4/1196 z dnia 28 stycznia 1979 r., Dział Handlowo-Przewozowy Dyrekcji Rejonowej Kolei Państwowych informuje, jak niżej.

W przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające, które ustaliło, że przyczyną braku oświetlenia była awaria instalacji elektrycznej. Pomieszczenie poczekalni tego krytycznego dnia było opalane w godzinach rannych, z uwagi na temperaturę powietrza O°C nie zachodziła potrzeba ponownego palenia w piecu.

Przydzielenie pracownika do stałego nadzoru w godzinach popołudniowych pomieszczenia poczekalni nie jest możliwe, z uwagi na brak na ten cel etatów.

Podając powyższe do wiadomości Dział Handlowo-Przewozowy przeprasza czytelnika za pośrednictwem Redakcji za doznane przykrości w czasie podróży.

Naczelnik
w/z inż. Kuźma Dmitruk
Zastępca

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

На чыгуначнай станцыі ў Дуброве Беластоцкай, ускакваючы ў едучы поезд Беласток-Сувалкі, папаў пад колы вагона вучань з той жа мясцовасці. У бальніцы ён памёр.

На шашы Е-12 непадалёку ад мясцовасці Паева, гміна Тыкацін, Шкода-100 з'ехала з левы прыдарожны роў і ўдарыла ў дрэва. Шафёр, перавезены ў бальніцу ў Беласток, памёр.

НАГАНЯЙ

Нарада ў рамонтна-будаўнічым упраўленні была ў разгары. Начальнік, які рабіў справаздачу, пералічыўшы розныя вытворчыя дасягненні, дайшоў да таго месца, калі можна было даць наганяй свайму галоўнаму інжынеру, па віне якога праваліўся квартальны план і ўсё ўпраўленне пазбавілі з-за гэтага прагрэсіўкі. На прагрэсіўку вельмі разлічваў і сам начальнік. На працягу ўсяго квартала ўпраўленне калаціла ліхаманка ад розных рэвізораў, перамыльнікаў вопыту, якіх трэба было карміць, паіць. Вядома, не за дзяржаўныя грошы. На гэта начальнік пусціў да капейкі ўвесь свой „нз", пра які не ведала жонка. І на табе — план не выканалі. Гэта абурыла начальніка, і ён закрычаў з трыбуны:

— Гэта ж трэба, гэта ж трэба, таварышы, так спаць у шапку галоўнаму інжынеру, каб нас аба... аба!..

Начальнік хацеў вымавіць слова „абакрасці", але заўважыў знакі, якія падаваў яму з першага раду начальнік планавага аддзела.

— Што? — спытаў ён, панізіўшы голас. — Хто-небудзь з ведамства тут?

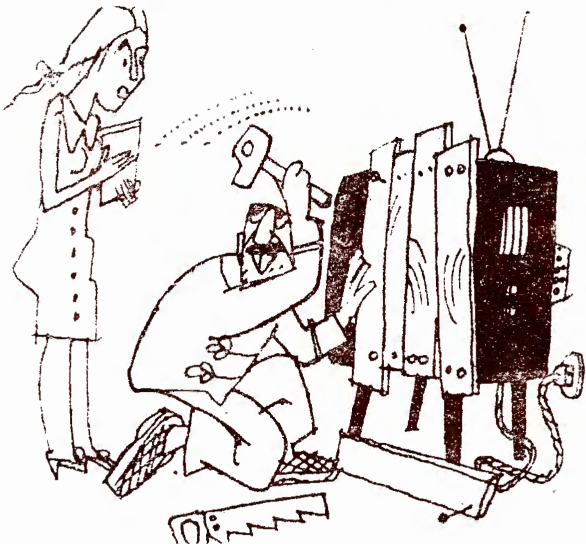
— Цішэй, цішэй вы, — замахаў рукой планавік. — Ён спіць.

— Хто?

— Галоўны інжынер.

— Ну, хіба я не сказаў, што ён соня! — начальнік махнуў рукой і пайшоў на сваё месца.

М. Дубок



— У гэтым годзе выпускныя экзамены, мая мілая.

Весткі з Задрыпоніі

НОВАЕ Ў АБСЛУГОЎВАННІ

У рэстаране „Залаты пеўнік" новаўвядзенне: тут у зале развешаны шыльдачкі з надпісам „У нас не п'юць!"

Наведвальнікі, якія жадаюць астограміцца, могуць гэта зрабіць у спецыяльна адведзеным месцы ў вестыбюлі.

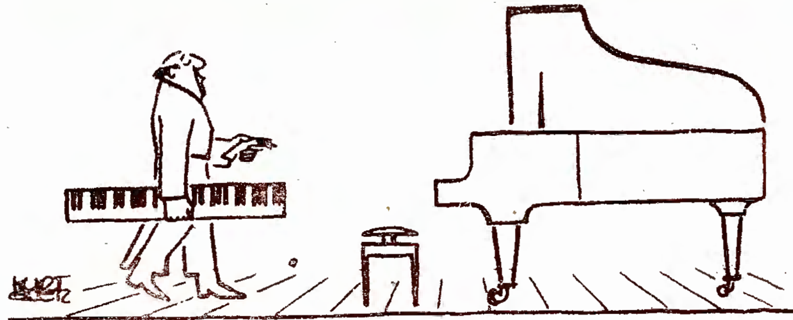
ЗАДРЫПАНСКАЯ ПАГАВОРКА

Сіла падначаленага — у слабасці начальніка.



Шэрая асоба, а колькі адценняў!





З музыкальнага жыцця.

УВАЖЛІВАЯ ПРЫЧЫНА

Паэт Салавейчык чытаў на вечары свае вершы, як раптам з залы пачалі выходзіць людзі.

— Сябры! — звярнуўся Салавейчык да ўцекачоў. — Няўжо вам не падабаюцца мае вершы?

— Падабаюцца, — адказалі яму. — Але гавораць, што ў буфет піва прывезлі.



КАРЦІНА І ТЫТУНЬ

— Здароў кум!
— Здароў!
— Дзе ты быў?
— На кірмашы!
— Што ж ты купіў?
— Карціну!
— Ану пакажы!
— Ды хай яе чорт, не хачу разгортваць: рукі памерзлі!
— Ну, дык выймі тытунь, давай пакурым!
— Давай!



MADE IN ZADRYPANKA

ДОЙНАЯ КАРОВА

— Колькі малака ты надойваеш у дзень ад сваёй каровы?
— Дзесяць літраў.
— А колькі прадаеш?
— Дванаццаць.

ЗНОЙДЗЕНАЕ ПРЫЗВАННЕ

— Памятаю я гэтага Пятрова. Калісьці разам вучыліся ў адным класе. Страшэнна любіў падказваць вучням на ўроках. Дарэчы, кім ён працуе ў вашым тэатры?
— Суфлёрам.

ТЫМ ЛЕПШ

Міколка спыняе аўтамашыну:
— Дзядзьку, падвязіце да школы!
— Я еду ў іншы бок, — кажа шафёр.
— Тым лепш, бо я не вывучыў сёння ўрокаў.

НЕПАПРАЎНЫ

Паслухайце, Кастусь, чаму гэта вы кожны тыдзень фарбуеце агароджу свайго саду?
— А я тады хоць уволю нарагачуся, гледзячы, як людзі ўб'е труцца.



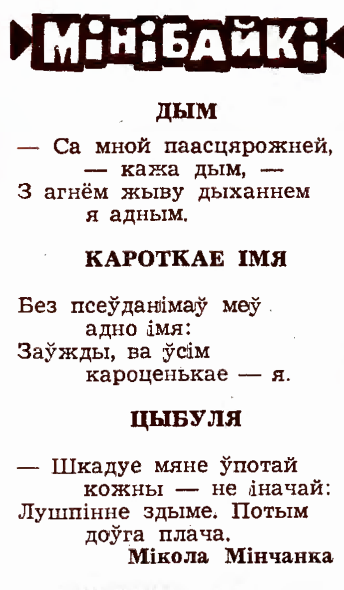
УЯЎЛЕННЕ

Уяві, што ты начальнік,
Сядзь у крэсла каралём:
Як пастухае не ў час хто —
Паляціць назад кулём.

Ты зірні на госця строга.
Каб замёр каля парога,
Памаўчы і пакрычы,
Пасядзець не даючы.

Давядзі яго да слёз,
Ткні паперыну пад нос,
Скарыстай сваю пасаду,
Каб ён сонцу быў не рады,
Каб хадзіў, бядак, не часта
Да такога вось „начальства".

Галіна Каражнеўская



ДЫМ

— Са мной паасцярожней,
— кажа дым, —
З агнём жыву дыханнем
я адным.

КАРОТКАЕ ІМЯ

Без псеўданімаў меў
адно імя:
Заўжды, ва ўсім
кароценькае — я.

ЦЫБУЛЯ

— Шкадуе мяне ўпотай
кожны — не інакай:
Лушпінне здыме. Потым
доўга плача.

Мікола Мінчанка

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Цёмнай ноччу пасярод раз'юшанага акіяна церпіць бедства карабель. Ратуюцца ўсяго два чалавекі — муж і жонка. Трымаючыся за аблома дошкі, жонка гаворыць дрыжачым голасам:

— Божа, страшней за гэта з намі нічога не магло здарыцца!

— Магло, — падумаўшы, адказаў муж. — Я спачатку збіраўся ўзяць білеты на гэты параход не толькі „туды", але і „назад".

✲

Дама прыйшла да хірурга і папрасіла зрабіць ёй якую-небудзь аперацыю.

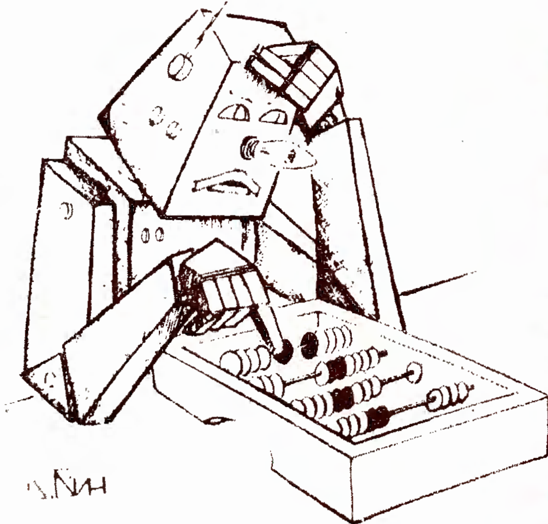
— Як гэта „якую-небудзь?" — здзівіўся хірург.

— Бачыце, калі я прыходжу да знаёмых, я ніколі не магу прымаць удзел у размове, таму што ў мяне не было ніякай аперацыі і мне няма пра што гаварыць...

✲

— Я павінен сказаць вам, што мая дачка можа даць свайму мужу толькі прыгажосць і інтэлект.

— Гэта не страшна. Многія маладыя пары пачынаюць з малога...



— Як гэта ў іх атрымліваецца?

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Лёлі Голуб з Катлоў змяшчаем песню

ДЕНЬ ПОБЕДЫ

Музыка Д. Тухманова
Стихи В. Харитонова

День Победы, как он был от нас далёк,
Как в костре потухшем таял уголек,
Были версты, обгорелые, в пыли, —
Этот день мы приближали, как могли.

Припев:
Этот День Победы
Порохом пропах,
Это праздник
С сединою на висках.
Это радость
Со слезами на глазах
День Победы!
День Победы!
День Победы!

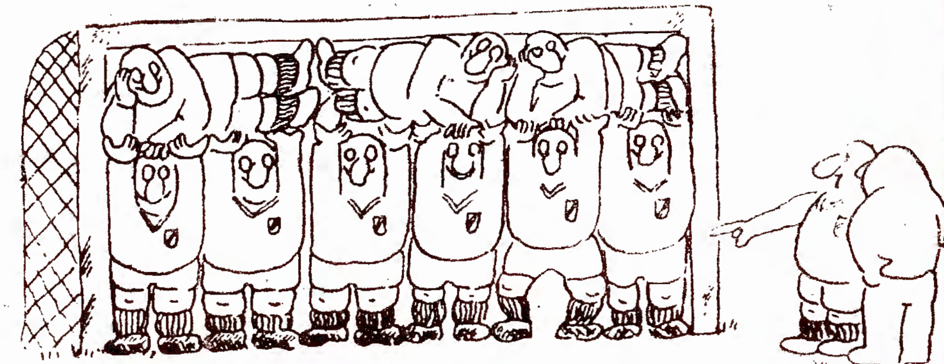
Дни и ночи у мартеновских печей
Не смыкала наша Родина очей.
Дни и ночи битву трудную вели —
Этот день мы приближали, как могли.

Припев.

Здравствуй, мама, возвратились мы не все...
Босиком бы пробежаться по росе!
Пол-Европы прошагали, полземли —
Этот день мы приближали, как могли.

Припев.

ЧАГО Ў СПОРЦЕ НЕ БЫВАЕ!



— Гэта адзінае слабое месца нашай абароны.



СУМНЫЯ СЕНСАЦЫІ

У мінулым годзе ў горадзе Карнебрук 20-гадовай дзяўчынай Эннай Хол быў устаноўлены марафонскі „сусветны рэкорд" на вынослівасць: яна беспярынна пратанцавала аж 145 гадзін. Праўда, пасля гэтага дзяўчына была амаль у непрытомнасці і яе на насілках панеслі ў бальніцу, але якое гэта мае значэнне ў параўнанні з той сенсацыяй, якой яна дасягнула.

На адным прадпрыемстве ў Мюнхене вырашылі стварыць новыя навучальныя майстэрні, і, каб не набіраць туды прадстаўніц жаночага полу, у заводскай паліклініцы было зроблена такое медыцынскае абследаванне: жанчыны не з'яўляюцца прыгоднымі для выканання рабочых механічных аперацый, паколькі ў іх ад прыроды надта кароткі вялікі палец і залішне доўгі ўказальны.

ПАРАДА МАХЛЯРУ

Аднойчы махляр у натоўпе людзей залез у кішэню Вальтэру. Пісьменнік схапіў яго за руку:

— Што табе трэба?

— Тое, што ў кішэні.

Вальтэр выняў з кішэні паперку з напісаным вершам:

— Вазьмі, я бачу, што ты любіш паэзію. Але, калі ласка, адрачыся ад гэтай дурацкай схільнасці. Брыйся лепш за тое рамяство, якое лягчэй для тваёй галавы.

СА СТАРОНАК СТАРЫХ ВЫДАННЯЎ

„Комік п. Александроўскі ніколі не пераігрывае, не ганяецца за танным эфектам, далёкі ад жарту і гумару і таму карыстаецца вялікай сімпатыяй у публіцы".



Ад няма чаго рабіць п'юць толькі абмежаваныя. Разумны чалавек заўсёды знойдзе прычыну.